

Posta
 Tára postala
 kitéte in num.
 No. 224718/929.

Szerkesztőség
 és kiadóhiva-
 tal: Csi, Str.
 Baron L. Pop
 10. Telefon: 8-61. Előfizetési árak:
 Havonta 110, negyedévre 320, fél-
 évre 600, egészévre 1200.

Disztr 2. I. e.

KELET

DI Ramasetter Róbert
 BUDAPEST

ESZÉK-POLITIKAI HÍRLEAP

Ára 5 lej

Kedd, 1937. február 9.

5697. EV. XX. ÉVF.
 SEBATH 28. 32. SZAM

A tudományos kutatás nem sürgős

A Deutsche Allgemeine Zeitung jelentése szerint január közepétől új irányelvek mértékadóak a külföldi utazásokra vonatkozó sürgősségi igazolások kitöltésénél. A körrendelet többek között a következőket mondja: „A devizahelyzet komolysága megköveteli, hogy minden sürgősségi kiutazást megvizsgáljanak arravatkozólag, vajjon a külföldi utazás valóban sürgősnek tekintendő-e? Kétes esetekben ki kell vizsgálni, hogy az utazónak az igényelt összegre külföldi utazás céljából valóban szüksége van-e? Sürgősnek csak az olyan utazások tekintendők, amelyek a) az igényelt üzlete szempontjából mulhatatlanok és a német kivitt szolgálat, vagy b) fontos személyi okok van, amilyen például haláleset, vagy súlyos betegség a családban. Tanulmányi, előadási és olyan utak, amelyek tudományos kongresszusokra irányulnak és egyéb kulturális utazások csak akkor tekinthetők sürgősnek, ha azokat a berlini kongresszusok pont irásban javasolja, vagy pedig ha komoly kivándorlási szándék van jelen. Nem tekinthetők sürgősnek a társasutazások, kékj-, üdülő-szabadság és zárandókat-utazások.”

Benemavatközás elvben és gyakorlatban

A francia kormány nemrég törvényjavaslatot szavaztatott meg, amely elvben betiltja az önkéntes toborzást a spanyol polgárháború szembenálló ellenfelei számára.

Az angol kormány egy 1870-ből származó körtvényt léptetett újra életbe, hogy elvben megakadályozza angol önkénteseknek a spanyol hadseregbe való felvételét.

Az összes többi kormányok, beleértve az olasz és a német kormányokat is, hajlandóságukat nyilatkoztatták ki arra vonatkozólag, hogy beszüntetik és megakadályozzák a további önkéntes-toborzást és önkéntesek szállítását a spanyol frontokra.

Minden kormány és a diplomácia ügyvivői költői hangokon szólaltatták meg humanista hajlandóságukat a spanyol vérfürdő megszüntetése érdekében, mely ténylegesen meg is szünt volna régen, ha a fegyveres katonaszállítványok is megszüntek volna az ibériai félsziget felé irányulni.

Eden angol külügyminiszter csak nemrégiben jelentette ki, hogy Anglia nem látja szívesen egy bizonyos szélsőjobboldali kormányzat megszilárdulását Spanyolországban, amiként egy bizonyos szélsőbaloldali kormányt sem látja szívesen.

Elvben elhatározták a spanyol kikötők zár alá vételét, sőt a harcterek ellenőrzését is abból a szempontból, hogy a szembenálló felek illegális ténykedéseit megakadályozzák.

A benemavatközési bizottság annyiszor tartott már ülést ezekben a kérdésekben, mint a Népszövetség öt év alatt, de eredményei körülbelül ugyanazok, mint a Népszövetség üléseinek eredményei szoktak lenni.

Elvben mindenki ellene van a benemavatközésnek, a gyakorlatban azonban vígan folyik a beavatkozás és továbbra is, sőt újult erővel kattognak a gépfegyverek, böm bőlnek az ágyuk a spanyol harcerekben, nő a hősi halottak száma és egyre szélesebb folyamammá dagad a kiontott vér.

A legújabb spanyolországi harcéri események mutatják meg leginkább, hogy mit ér egy olyan benemavatközési bizottság, amely csak elvben nem avatkozik be, de a gyakorlatban a söhivatalokra emlékeztető passzivitással és bürokratizmussal tűri, hogy a beavatkozás valahogyan csorbát ne szenvedjen.

A londoni benemavatközési bizottság egyelőre abba nem avatkozik bele, hogy a spanyol frontokon tovább tomboljon a testvérháború és Európa annyira óhajtott és egyben veszélyeztetett békéje fölött minél véresebben és minél fenyegetőbben tornyosuljanak a háború fellegel.

Malagát elfoglalták a felkelők

Megállott a délről Madrid ellen indított felkelő-offenzíva. Kedvező a német válasz az önkéntes-toborzás betiltása ügyében?

A kormányerők körülzárták Oviedot

Madrid, február 8. (Rador). A kormány közleménye szerint az ellenség által a déli fronton indított offenzíva rendkívül erőteljes volt, a támadók súlyos veszteségeket szenvedtek. Nyeréseik jelentéktelenek az általános védekezés szempontjából. A rossz idő dacára vasárnap délelőtt a kormányerők elfoglalták Illera, Calatrava és Santiago helységeket Jaen tartományban.

A Havas madridi jelentése szerint szombat reggel óta a kormányerők körülzárták Oviedót Cinca Debuilla irányában, Cristo körzetében a kormányhatalom több támadást intézett és elhárította az ellenséges nyomást az oliveresi kormányállások felől. Erős tüzéségi előkészítés után a kormányerők sikeresen a felkelőket kiűzni követték a felkelők. A kormány hadoszlopai egészen San Francisco közelébe értek Villa del Rey vidékén.

A baszk védelmi tanács jelentése szerint Elqueta Lequietado körzetében a kormány tüzersege megsemmisített több, a felkelők által elfoglalt tartott farmot. Marquina körzetében az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Eibar körül a tüzersege bombázta az ellenséges állásokat. Barabio körzetében csupán tüzersegi párhaj volt.

A Havas avilali jelentése szerint Toledo-Madrid és a Valencia felé vezető utak által határolt háromszögben folytatva előnyomulásukat, a felkelő csapatok a Jarama folyóhoz értek, amelynek jobboldalát hatalmukba kerítették. A kormányerők levegőbe röpítették az Arganda hidat a Manzanares és Jamara egybefolyásánál. Az egész körzet a felkelők ágyutüzében áll. A Toledo ut, a

Manzanares folyam és a Jamara folyó jobbpartja az Aranjuez és a Valencia felé vezető hid közti terület Mola tábornok ellenőrzése alatt van. Az egész napi esőzés a madridi fronton gátolta a hadműveleteket. A kormányerők, amelyek szombaton tartózkodtak a közelharcotól, ádáz ellenállást tanúsítottak.

Madrid, február 8. (Rador). Tegnap 17 élelmiszerral megrakott teherautó érkezett ide, a rakományt a nemzetközi szolidaritás ligája küldte. Ez a liga eddig 5 1/2 millió pezeta értékben juttatott élelmiszert a főváros lakosságának.

A Reuter egyik tudósítójának félhivatalos forrásból nyert értesülése szerint a felkelők tegnap este bevonultak Malagába. A város uccáin ádáz tusa folyik a felkelők és kormányerők között. Mindkét részből igen nagy a veszteség.

A fenti híradással szemben a Reuter Algeirasból jelenti, hogy vasárnap este a felkelők két kilométernyire voltak Malaga város kapuitól.

A Reuter értesülése szerint, amit a felkelők vezérkarától szerzett, a felkelő haderők hétfőn készültek bevonulni Malagába. A város körül 16 felkelő hajóhöz horgonyoz és állandóan bombázza a várost.

A teneriffai rádió közlése szerint a Madrid elleni ostrommal egyelőre felhagytak a kedvezőbb időjárás kialakulásáig.

Saint Jean de Luz, február 8. (Rador). A Stefani jelentése szerint Romanones gróf, volt spanyol miniszterelnök 30 millió pezeta ajándékozott a felkelő Spanyolország kincstárának, míg Fontabaa márkai 25 milliót ajánlott fel vagyonából.

Tizenhatezer olasz katona szállott partra Cadixban

A Malaga elleni offenzívával kapcsolatban az angol sajtó a benemavatközés kérdésével foglalkozik. A News Chronicle szerint mindinkább hihetővé válik, hogy a benemavatközésnek nevezett rendszer csupán egyszerű „spanyol-raj”, amit a felelősök állítanak maguk és lelkiismeretük közé

Párizsban és Londonban tudják, hogy éppen úgy küldik a fegyvereket Spanyolországba, mintha nem is lenne tilalom. Az angol kormány ahelyett hogy visszaterne a normális eljárásához és lehetővé tenné a törvényes spanyol kormánynak, hogy fegyvereket vásároljon, az angol hajó számára tiltja a hadianyagszállítást. Ezalatt a Duce és berlini szövetségese ezrelével küldik Spanyolországba az „önkényeseket”.

Londoni jelentés szerint a benemavatközési bizottság kérdéseire, az önkéntestoborzási tilalmat illetőleg ma délelőtt nyújtották át a német választ. Általános feltételek szerint a válasz kedvező.

London, február 8. (Rador). A Reuter jelentése szerint az utóbbi napokban mintegy 16.000 olasz szállt partra Cadixban.

Elfoglalták Malagát a felkelők

A német távirati ügynökség késő esti jelentése szerint a valladolidi rádió közölte, hogy a felkelők elfoglalták Malagát. Gibraltári Reuter-jelentés szerint a felkelő-csapatok átkutatják az egész város területét. A felkelők hadiflottájának egy része már be is hajózott Malagába. Egy hajót, amelyen kormánypárti katonatisztek

és politikusok akarták elhagyni a várost, a felkelő hajók elfoglalták.

Madrid előtt feltartóztatták a felkelőket

A madridi városvédelmi bizottság jelentése szerint a felkelők előrehaladását a főváros körzetében megállították. Huszonnégy órája a fronton a helyzet változatlan.

Londoni jelentés szerint Anglia lisszaboni követe tárgyalásokat folytat a portugál kormánnyal, melyet rá akar venni, hogy helyezze érvénybe a kölcsönös nemzetközi kontroll-egyezményt, amely Spanyolország és Portugália között a határok forgalmának ellenőrzésére létrejött. Portugália egyelőre nem akarja alkalmazni a szerződést.

Mint Almeriából jelenti a Havas, a felkelők bombázása következtében Malaga lakóinak jórésze elköltözött a városból. A környező falvakban is állandóan folyik a bombázás és a parasztlakosság is megkezdte a menekülést. Több, mint husz parasztot megölték a bombák.

Letartóztatták a danzigi centrumpárt vezetőjét

Danzig, február 8. (Rador.) A hatóságok formálisan cáfolják azokat a híreket, amelyek szerint az utóbbi napokban tömeges letartóztatások az eszközöltek volna a danzigi katolikusok körében. Megerősítik viszont Stachnik képviselő letartóztatását, aki a centrum párt vezetője és Leo Grzesnia lapszerkesztő elfogatását, aki apjával együtt álnéven adott ki egy betiltott lapot.

A palesztinai zsidó bevándorlás 1933-tól 1936-ig

Irta: Walter Lindenstraus

A Jewish Agency statisztikai hivatalának kimutatása szerint 1933-tól 1936 októberéig együttvéve 162.425 zsidó vándorolt be és telepedett le Palesztinában törvényes keretek között. E négy esztendő zsidó bevándorlásának táblázata a következő:

év	bevándorlók száma
1933	30.327
1934	42.359
1935	61.854
1936 októberig	27.885

Összesen 162.425

1936 utolsó két hónapjának bevándorlási adatait még nem tette közzé az Agency. A kormány hivatalos közlése szerint novemberben 938 zsidó vándorolt be az országba és valószínűleg decemberben sem volt ezernél több bevándorló. E két feltűnően alacsony számnak a magyarázata arra vezethető vissza, hogy 1936 szeptemberében mindenki bevándorlási zárlattól félt és mindazok, akiknek certifikát volt a kezükben, vagy más lehetőségük volt a bevándorlásra, siettek annak gyors lebonyolításával, úgy, hogy az év utolsó két hónapjára már alig maradt certifikátos. Ha tehát a novemberi és decemberi bevándorlási kétezer emberre becsülik, úgy az 1936-os zsidó összbevándorlás 30 ezerre tehető.

Ez a bevándorlási szám ugyan kisebb, mint az 1934-es és 1935-ös (1934-gyel szemben 30 százalékos és 1935-tel szemben 50 százalékos csökkenést jelent) ha azonban tekintetbe vesszük, hogy az 1936-os bevándorlás az olasz-abesszin konfliktus árnyékában állott, és hogy az arab zavargások hat hónapig át gazdasági és politikai veszedelemben tartották az országot és hogy ez a nyomás még mindig fennáll, — úgy ezek a számok csak a zsidó közvélemény erős bizalmát mutatják a palesztinai építőmunka stabilitása és a Palesztinában való vándorlás belső ereje iránt.

A bevándorlás társadalmi strukturája különböző ingadozásokat mutat az elmúlt négy esztendő alatt, amire könnyen rávilágíthatunk, ha az évi bevándorlásról szóló számokat összehasonlítjuk:

A BEVÁNDORLÁSI KATEGÓRIÁK

kategóriák	1933	1934	1935	1936
tökések	3250	5124	6309	2116
hozzátartozók	3350	4578	5694	2228
	6600	9702	12.003	4344
munkások	11.165	10.882	14.653	6533
hozzátartozók	7.888	11.153	13.076	3796
	18.953	22.035	27.729	10.329
rokonok	2.846	6.879	16.610	7891
más csoportok	1.928	3.743	5.512	2836
	30.327	42.359	61.854	25.400

Amint látjuk, a bevándorlás kapitalista része némi visszaesést mutat. Míg 1933-ban a bevándorlásnak 21,8, 1934-ben pedig 22,9 százalékát alkották a tökések, addig 1935-ben 19,4 és 17,1 százalékra esett vissza a számarányuk. Ez a tény elsősorban azokra a közigazgatási és jogi nehézségekre vezethető vissza, amelyeket a kormány a tökések bevándorlásának útjába gördített, másfelől a bevándorlók európai vagyona transzferálásának fokozatos megnehezítése is lényegesen hozzájárult ehhez a csökkenéshez.

A munkásbevándorlás százalékaránya már jóval több csökkenést tendenciát mutat. Míg 1933-ban az összbevándorlásnak

62.5 százalékat alkották a munkások, addig 1934-ben 52.1, 1935-ben 44.8 és 1936-ban 40.6 százalékra csökkent ez az arány. A munkások még ma is legerősebb és legszámtalovább részét képezik a bevándorlásnak, de a kormány bevándorlási politikája a legutóbbi certifikát-osztásoknál éppen ezen csoport ellen irányult. Érdekes egyébként az a megállapítás, hogy 1936-ban az előző évek bevándorlásával szemben 6533 munkással mindössze 3396 családtag vándorolt be. Ez is a kormány korlátozó intézkedéseinek az eredménye. Ugyanis a Jewish Agencynek adott certifikátok legnagyobb részét — nyilván népességi politikai okokból — nőtelen munkásoknak és hajadon munkásnőknek jellelte ki a kormány.

Külön fejezet a **szülők bevándorlása**. Fügyelemreméltó jelenség, hogy a szülők bevándorlása 1933 óta megszakítás nélkül **állandó emelkedést** mutat. Míg 1933-ban ez a kategória az összbévándorlásnak mindössze 9.4 százalékát alkotta, addig 1934-ben már 16.2 százalék, 1935-ben 26.9 és 1936-ban 32.2 százalék a bevándorló szülők számaránya. Ez a jelentős emelkedés különböző okokra vezethető vissza. Csak 1934-ben láttak hozzá a palesztinai bevándorlási hatóságok a felgyülemlett kérvények feldolgozásához, amelyekben a palesztinai állampolgárok a galutban élő szülők bevándorlására kérnek engedélyt. Ezenkívül a **vándorlás család jellegét** az utóbbi évek során fokozta az együttérzés, amelyet a kivándorlók visszamaradt hozzátartozói iránt tanúsítottak. Az ország gazdaságának erőssége is lehetővé tette a zsidó jösvű számára, hogy a szülőknek, illetőleg a hozzátartozóknak nagy részét kihozza Palesztinába. Természetesen nem szabad elfelejteni, hogy nagyon gyakran gazdasági szempontok játszanak közre az ilyen igényekben. A szóbanforgó palesztinai zsidók arra az álláspontra helyezkednek, hogy kevesebb terhet jelent az egyes ember számára a szülőknek, illetőleg hozzátartozóknak Palesztinába való kihozása, mint az, hogyha Európába kell anyagi támogatást küldenie, ami a személyi momentumokon túl a palesztinai gazdaság szempontjából is elvesztett pénz. A társadalmi rétegződés szempontjából mindenestre figyelemmel kísérendő ennek a bevándorlási csoportnak a fejlődése. A palesztinai zsidó lakosság egészséges társadalmi struktúrája érdekében jó volna, ha a kormány fokozottabb mértékben mozdítaná elő a tőkés és a munkás bevándorlást.

Ami a bevándorlók származásának helyét illeti, 1936 óta megszakítás nélkül Lengyelország áll első helyen. A lengyel zsidók az elmúlt négy év alatt a palesztinai bevándorlás 45 százalékát alkották. Lengyelország után következnek Németország, melynek bevándorlási kvótája 1933-1936 években átlag 25 százalék volt. A többi 30 százalék különböző országok kivándorlói között oszlik meg. Németország után sorrendben Románia és Litvánia következnek.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, február 9.
 Bucuresti. 6.30: Reggeli műsor. 13: Hírek. 13.10: Déli zene, közben 14.30: Hírek. 15: Hírek. 18: Lemezek. 19: Időszerű anyag. — 19.30: Lemezek. 20: Felolvasás. 20.20: Játék két zongorán. 20.55: Deleanu Alix amerikai dalokat énekel. 21.15: Felolvasás. 21.30: Szórakoztató zene, közben 22.30: Hírek. — 23.15: Vendéglői zene. 23.55: Hírek.
 Budapest. 13.05: Beszkártzenekar. 13.30: Hírek. 14.30: Cigányzene. 17.10: Asszonyok tamacsadója. 17.45: Hírek. 18: Felolvasás. 18.30: Vidám hanglemezek. 19.30: Németh Antal dr előadása hanglemezekkel. 20: A rádió szalonzenekara. 21: Szász Ila csevegése. 21.30: Hírek. 21.50: Vidám est. 23.50: Műlató Budapest. 1.30: Táncczene. 2.55: Bucsu a farsangtól.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukción), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál. Kérjen ingyen jegyzéket Lepage-tól, Cluj, jelezve mely szakma érdekli.

Mihail Sadoveanu és a demokrácia

1.

Bucuresti, február 8. A román demokrácia nehéz időket él. Egyre jobban csökken azoknak a politikusoknak a száma, akik demokráciának nevezik magukat. Aldozatokat a demokráciáért, az igazi liberálisizmusért kevesen hajlandók hozni, inkább tesznek „engedményeket” a jobboldal felé.

Egyre veszedelmesebbé válik az elnyomottak, a szegények és az üldözöttek mellé állani, a munkásság érdekeiért sikraszállani biztosan a bolsevizmus vádját váltja ki, a nyomorról beszélni szubverzív cselekedet, az antiszemitákat elítélni hazaárulás, a zsidók védelmére kelni annyit jelent, mint összeesküdni az állam ellenségeivel...

A hangos patrioták terrorja megfélemlítette a legkomolyabb politikusokat is. A jobboldali sajtó itélőszék tónusát vette fel... Elég valakit „megvédeni” azzal, hogy zsidókkal barátkozik s régen rossz neki...

Még a nemzeti parasztpárt is óvakodik attól, hogy a filozofizmus nehéz vádjával illessék. A napokban, amikor Manolescu szenátor az újságírók szabadjegyű ügyében interpellált, sorra vette a fővárosban megjelenő lapokat, hogy megállapítsa, melyeknek hány zsidó munkatársa van. Amikor a nemzeti parasztpárt hivatalosa, a „Dreptatea” került sorra, hirtelen felugrott a helyén Patraulea nemzeti parasztpárti szenátor s diadalmasan jelentette ki, hogy a „Dreptatea”-nál csak egy zsidó van. Manolescu azonban négyet sorolt fel, mire Patraulea szkségesnek találta, hogy tiltakozzék a „sulys vad” ellen.

De nem képez kivételt a Junian-féle radikális parasztpárt sem, amelynek egyik képviselője, Petrescu ezredes úgy képezte, hogy Pamfil Seicaru államigazgatási revíziós törvényjavaslatát nyugodtan magáévá teheti Junian pártja is... és aláírta.

Az argetoianistákat, a georgistákat és a liberálisokat már rég nem lehet igazi demokráciának tekinteni s bár középpártoknak nevezik magukat, szereplésük minden megnyilatkozása erősen jobbra irányul.

Arra a napról-napra összezsugorodó rétegre, amely áldozatok árán is kitart az igazi szabadság és demokrácia mellett, igen irányították a bolsevizmus, a judeo-kommunizmus bélyegét. A jobboldali terror a legkegyetlenebb eszközöktől, a legfantasztikusabb rágalmaktól és hazug vádaktól sem riad vissza, ha ezeknek az embereknek a megfélemlítését igyekszik elérni.

2.

Ilyen körülmények között szinte meghattalossággal lehet feltételezni arra, aki éppen ezekben az időkben vállalja az emberi jogok és az igazság melletti nyílt harcot.

Egy ember, akinek sem anyagi, sem érvényesülési érdekei és céljai nem lehetnek, vállalta a demokrácia nyílt védelmével járó mártíriumot. Ez az ember Mihail Sadoveanu.

A „Dimineata” és „Adeverul” című lapok négy zsidó főmunkatársa eltávolított a legnagyobb román lapkonzern éléről. A lapvállalatot a szó szoros értelmében elzsidótalánították. Valószínű, hogy ezt, — bár paradox-szerűen hangzik — a demokrácia érdekében tették.

A román irodalom mesterét és doyenjét kérték fel, a két nagy liberális szellemű lap irányítására. Sadoveanu Mihail vállalta ezt a missziót. Talán el volt készülve a harcra, talán tudta, hogy a pozíció, amelyet elfoglalt, nincs rózsákkal telehintve, arra azonban nem készült fel, hogy lesznek ellenfelek, akik skrupulusok nélkül, a rágalom és gyalázkodás legborzalmasabb eszközeivel, fogják megtámadni, olyan fegyverekkel, amelyekkel szemben képtelen lesz védekezni, olyan fegyverekkel, amelyeket ő soha sem használhat föl.

A jobboldali sajtónak nyilvánvalóan nemcsak az fájt, hogy a Dimineata és Adeverul élén zsidók állottak, de fájt mindenképp ezt ezen újságírók haladó szellemi irányzata. A lapkonzern ugyanis „elzsidótalánítása” után is tiszteltreméltó következetességgel és bátorsággal igyekszik továbbfolytatni a harcot a demokráciáért.

Ezért vált Sadoveanu a jobboldali sajtó támadásainak célpontjává. Sadoveanu az áruló, Sadoveanu a judeo-kommunista, Sadoveanu a szabadkőműves, a bolsevik, Sadoveanu a zsidók és Sztalin béréncé, Sadoveanu, aki zsidó aranyakért eladta ősei emlékét.

A „Porunca Vremii” első oldalán hetek óta a legszörnyűbb rajzok középpontjában áll Sadoveanu. Hol benzinnel önti le a földgömböt, amelyet aztán egy zsidóval együtt gyújt föl, hol a Szovjetet jelképező gözöshöz csatoltatja a maga kocsját, amelyre „Adeve-

ru” és Dimineata” van rápingálva, hol szabadkőműves köténye alá rejti a zsidókat, hol az egyik kezét pénzért nyújtja ki, a másikkal pedig az országot adja át Sztalinnak...

A jobboldali lapok Judoveanunak és Jidoveanunak gunyólják...

3.

A rágalmak el nem apadó árja sajnos, igen gyakran eléri a célját. Nagyon sokan vannak, akik nem informálódnak és nem olvasnak csupán jobboldali lapokat, és akiknek a nyomtatott betű szentírás. Ilyenformán sikeült is bizonyos elemek szemében diszkreditálni Sadoveanu Mihailt, a legnagyobb élő román író, a szenátus volt elnökét, a román szabadkőműves páholyok egyik vezetőjét. Az ország több helyén fanatikus fiatal emberek nyilvánosan elégették Sadoveanu műveit, ha igaz — és az elégett könyvek hamuját borítékban elküldték az író címére.

Falticeniben, ahol uccát neveztek el Sadoveanuról, a városi tanács jobboldali tagjainak erőszakos közbelépése eredményeképpen, a tanács megváltoztatta a M. Sadoveanu ucca nevét. Ugyanez a tanács kimondta, hogy Sadoveanu nem diszpolgára többé a városnak.

A cernauti „Junimea” nevű egyesület, amely Sadoveanút már háboru előtt disztagjává választotta, horogkeresztes ifjak befolyására kimondta, hogy Sadoveanu, aki rajának árulója lett, nem disztagja többé az egyesületnek...

4.

Sadoveanu tudja, hogy ez még csak a kezdet, hogy a harc tovább folyik s az ellenfelek nem riadnak vissza semmilyen eszköztől. A toll nagy román művésze állja egyelőre a harcot s szelid, szinte megfogható cikkeiben válaszol a támadásokra. Elmondja, hogy ő olyan szabadkőműves, aki buzgó keresztény, beszél a származásáról, a multjáról, élete művéről és „autodafék” megrendezését szelid szülői hangon inti meg:

Oh, ti könyvégető intellektuelek, én jobban tudom hogyjóstörtént. Eljött vaiaki, erdekéből s meggyőzött benneteket, hogy ezt az égetést, ha absztrakt módon is, meg kell csinálnotok. De én meg vagyok róla győződve, hogy könyvtárakból hiányzanak az én műveim, mert ha könyvtárakban lettek volna, elolvastátok volna őket. Ha pedig elolvastátok volna ezt a 70 kötetet, akkor szemébe mosolyogtatok volna annak a valakinek, aki azt a bizonyos ajánlatot tette nektek. Mert abban a 70 kötetben megtaláltátok volna szüleit és nagyszüleit szívet, mert ez a 70 könyv elénelki mindazt, amit ez a nép és ez az ország szépet, nagyot és nemeset alkotott, megénekel a mi földünk szépségét, erejét és jóságát, a nép Istenben vetett bizalmát s a hitet, amelyet ebből merít. Ha elolvastátok volna őket, megtaláltátok volna bennük a vigaszt a ma nehézségeire és reményt a holnappal szemben, megtaláltátok volna a forró bizalmat ebben a ravasz emberektől meggyőzött népből és találatok volna biztosságot arra, hogy a tömegek igazságának egyszer mégiscsak diadalmasodni kell...

Igy válaszol ez a nagy, gyermekszívű, művészelkű ember azoknak, akik őt sárral dobálják meg.

Es a jobboldali sajtó a következő hangon reagál:

...M. Jidoveanu, a szabadkőművesek vezetője, a nemzeti érdekek tipikus elárulója, akit sarokba szorított a tömeg elkeseredett



Az idő rosszra fordult, barátságatlan hideg lett és a levegő párás. Ilyenkor a meleg ruha csak hasznos lehet. Csak hogy a veszély nem a hideg beálltában van, hanem az a sok millió bacillus hozza a bajt, mely a levegőben kering és a légutakon át az emberi szervezetbe hatol be. A bacillusok ellen nem véd a meleg mellény, ezek ellen védelmet csak az

ALGOCRATINE

nyújt. Algocratine megóv a grippétől. Algocratine meggyógyít minden hüléses bajt néhány óra alatt. Algocratine megszünteti az ischias, csúz, köszvény, neuralgiák okozta fájdalmakat, fejfájást, fogfájást, menstruációs fájdalmakat, valamint a hüléses bajokat.

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

dühének reakciója, dadog... Miután a kereszt elleni háboru harcainak sorába lépett, a kommunista virtustól kivörösödött arccal, átkozott műveinek hamuja mögül, kövér arcából aig kilátszó cinikus szemével, ez a sabszögj őseink lelkeről mer beszélni... Mennyi kétszínűség, mennyi perverzitás! Elutasítjuk védekezésedet, hisz zsidó aranyak béréncé vagy, a Hazát el akarod adni a Dnyeszteren-tuliaknak... Es el fog jönni az idő, amikor síva fogsz könyörögni bocsánatért.

De Mihail Sadoveanu, jól jegyezd meg, akkor már késő lesz!

Igy ír ma jobboldali sajtó a román költőfejedelemlről, ily támadják nap-nap után azt a Sadoveanút, akinél szebben senki meg nem tudja énekelni a moldovai tájak szépségét, akinél rogyogóbb tollu írja meg nem volt ennek az országnak, akinél szebb román nyelven még nem írtak.

Es mindezt csak azért, mert Sadoveanu el merete vállalni egy demokrata lapkon-szernnek a vezetését, mert ki mert állni a gyöngék, a kicsinyek és az igazság védelmére, mert elvállalt egy pozíciót, becsületesen, nyíltan, egy pozíciót, amelyet 2-3 évvel e-előtt, de talán még ma is boldogan vállalt volna a hangoskodó jobboldali sajtóvezérek bármelyike. De kinek jutott volna eszébe ilyesmi?

Ki ismerte még tegnap ezeket a névtelen sajtóemberkéket, akik ma sárhatiporják Sadoveanu nevét.

Hátszegi Ernő.

Romain Rolland internacionalista létére is elismeri a cionizmus szükségességét

A világhírű francia író levele Jakob Klatzkinhoz

Vevey, február 8. Dr. Jakob Klatzkin, a nagy zsidó filozófus, aki Svájcban él most, levelet kapott Romain Rollandtól, a világhírű francia írótól, amelyben Rolland álláspontját szögezi le Klatzkin legújabb könyve, „A jelenkor zsidókérdése” kapcsán. Romain Rolland levelében többek között a következőket írja:

„Teljesen megértem a cionizmus aktuális szükségességét. A szétszórta élő és üldöztetéseknél kitett nagy zsidó nép biztosítani akar magának egy területet, ahol a saját lábain állhat és újra megteremtheti egységét. Voltaképpen két terület, két

nemzeti otthon létezik: Palesztina és Birobidzsán. De a népi egységek a megteremtése mégis csak a multhoz való visszatérést jelentené, ha nem kapcsolódik be az emberi köztársaságok szövetségének testébe, amelynek első mintapéldájával a szövetségünö szolgál.

Amint ön is tudja, elsősorban internacionalista vagyok. Semmi sem győlöte-sebb előttem, mint a fajelmélet, egyik fajnak a felsőbbisége a másik fölött, bármilyen legyen is az. Segítsük tehát a világ egyesült Államainak előkészítését!”

A VÁROS „ZSIDÓCSKÁI” KÖZÖTT...

A cionista család, ahol négy személy jut egy szobára, de mégis csak a gabeilára van panasz

Látogatás a cluji zsidóság ismeretlenjei között

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Szervező uton vagyunk. Utnak indultunk néhány lelkes zsidóval, akik a Zsidó Párt kereteiben akarják megszervezni a kis zsidókat, akikről nem tudunk semmit, vagy csak legfeljebb Salom Asch novellákból emlékezünk rájuk, mert biztos, hogy itt is, mint Varsóban, mindig a legkisebb és legősibb házak legolcsóbb lakásaiban zsidó családok élnek, akikről nem tud a statisztika. Clujon 13 ezer 500 zsidó él, ezekből néhány százat naponta láthatunk, azokat akik a felszínen usznak. De ezen a zsidó rétegen kívül létezik Clujon zsidó nép is....

Ezeket a zsidókat keresik fel mostanában lelkes fiatalok, hogy megszervezzék őket a Zsidó Párt kereteiben. Mi is elkísértük az egyik csoportot. Mit lát hát az újságíró egy ilyen szervező uton?

Rozoga kapuhoz érünk. Furcsa, jellegzetesen cluji uca: az elején néhány szép bérház, zsidó templom, egy nagy zsidó közintézmény szép telke. Az uca a közepéig rendezett, városias. Ahogy elhagyjuk a zsidó intézmény telkét, mintha falura érünk volna ki. Nagyon öreg és már-már omladozó házacskák, ahová igen körülményesen jutunk be. A kerítés kis kapuját hiába döngöztük. Detektív szem kell hozzá, hogy észrevegyük: csak a főkapu van bejárta. Az ember kisujjával „beléki” a főkaput és most be kellene lépni az udvarra. Csakhogy a kapu mögött mély üreget ásott az eső és jókora pocsolván kell átvergődni. A társaságunkban lévő hölgyet kis ügyvel-bajjal áttemelik a pocsolván. Idáig hát eljutottunk. Most már csak zsidókat kell keresni az udvaron. Nem nehéz megtalálni, mert mingyárt balra mezuza van az ajtófélfán.

Konyhába lépünk. A konyhának nincs ablaka, csak az üveges ajtón keresztül hatol be némi viláosság. Jobbra kis szobában sok ember.

— Kit tetszik keresni? — kérdezi egy alacsony természetű parókás asszony.

— Zsidó embereket keresünk — felelünk.

Gyanakvó szemek méregetnek végig aztán kis mosolyt kapunk üdvözlésképpen a következő szavakkal:

— De hiszen maguk is zsidók...

(Évekkel ezelőtt, a székelyföldön, kis faluban megállított az uccán egy öregúr és megkérdezte: mit keres ebben a faluban egy zsidó? Székely gazda volt vele, aki hamiskásan rémhunyoritott, szólván: „Bihaly a bihalyt megismeri...”)

Nos, hát megtaláltuk egymást. És az É. család, szívesen beljebb invitálja a váratlan vendégeket.

A szoba két méter széles és három méter hosszú. E pillanatban a következő személyek tartózkodnak benne: É., a szabó, aki gépje mellett ül, felesége, a parókás asszony, négy gyermek: egy 25 éves fiatalember, egy 18 éves lány, egy 16 éves fiú és egy 14 éves lány, azonfelül, két vendég, az egyik fehérszakállas zsidó bácsi, a másik borotvált arcú, iparos külsejű ember. Miután a hely szűk, az emberek a következőképpen ülnek a butorokon: a két lány az asztalon, egyikük kézimunkázik, a két fiatalember és a szakállas öregúr az ágy szélén, az iparoskülsejű ember a varrógép mellett egy széken, É., a szabó a varrógép mellett dolgozik, a parókás mama pedig áll. Mi hárman is állunk, mert ide már nem lehetne székeket behozni.

— A Zsidó Pártból jövünk, szervező munkára — jelentetik be, mire úde lányhang kiáltott fel örömmel:

— Igen, tessék csak mondani, én nagy cionista vagyok...

A család 14 éves lánygyermeké örvend

egy a zsidópárti látogatásnak. A „nagy” cionistát faggatjuk világnézete felől. A Poalé Cion ifjurmunkás szervezetének a tagja. Kiderül, hogy családban mélyreható ideológiai ellentétek vannak jelen: a 18 éves lány revizionista. A Brith Trumpeldorba lépett be csak a minap. A 16 éves fiú a Mizrahi és Poalé Cion közül végül is utóbbinál kötött ki. A 25 éves fiatalember független cionista. Jár a cionista iparos szervezetbe, de annak sem tagja. Öt mindenütt szívesen látják, nem akar szervezkedni. Cionista család. De nem olyan cio-

nista család, akit a közéletből ismerünk. Ez a sokezer cionista család közül csak az egyik. Ezt a családot nem szervezte meg senki. Ezek csak cionisták, mert ez számukra így természetes. Cionisták, mert sok rokonuk van kint Palesztinában, cionisták, mert itt haton élnek egy szobában és ha vendégek vannak, akkor kerekken 11 ember ül, vagy áll az alacsony és nedves falak között...

— Van még egy szobánk — mentegetőzik a ház asszonya — de ott most nagy felfordulás van.

„Zsidó jólét”: két személyre jut egy ágy

Nem érdeklődünk a felfordulás után, hanem kiszámítjuk: két szoba és egy sötét kis fülke, amit konyhának használnak. A család nyolc tagu: az egyik férfi megnősült, az egyik lány férjhez ment. Élték tehát nyolcan két szobában. Négyen egy-egy szobában. Kettesével egy ágyban... Igen sajnálom, hogy rokonszenves barátom, a vaidista lap szerkesztője, nem jön el egyszer-egyszer zsidópárti szervező utra...

A család három tagjával alkuszunk: írják alá a belépési nyilatkozatot. Öt lej a minimális tagdíj havonta, de ha ennyi sincs, akkor nem kell fizetni. A családfő készséggel mondja be adatait. 53 éves, Satu mareből költözött be, hat gyermek apja, szabómunkás, darabszámra dolgozik nagyüzemek számára. Gyomorhajos, a zsidókörházban operálták. Az itthon lévő négy gyerek közül kettő keresetképes, pillanatnyilag mindkettő munkanélküli. Az egyik szabómunkás, a másik a harisnyagyárban dolgozott, de az üzem most leköltözött Bucurestibe. Varródába járna, de nincs munkája. Varródában hetenként 100 lejt tud csak kapni. A szőzőmunkás mindig megkeres anyyit, amennyi a megélhetéshez szükséges. Tavaszra kisebb építési-irodát szeretne nyitni. A családnak tehát két keresője van.

— Van valamilyen különleges panaszuk?

Az emberek egymásra néznek, gondolkoznak. Nincs panaszuk. „Jól” élnek. Végül mégis elhangzik a panasz: nagyon drága a gabella...

A gabella körül vita folyik a felnőttek között. Az ifjuság arról vitatkozik ugyanakkor, hogy lehet-e pénzzel megváltani Erec Jiszraélt. A revizionista lány szerint nem lehet. A Poalé Cionisták kijelentik, hogy ez a kérdés nem is fontos...

A szakállas zsidó bácsi tesz progresszív gabella kivetésre érdekes javaslatot. Kijelentette, hogy ezt a Zsidó Pártnak kell keresztül vinnie...

— Mi aztán megyünk szavazni! Tessék csak szólni kellő időben — ezzel bucsuznak az É. család tagjai, akik, mint látjuk, csak a gabellára tudnak panaszkodni. Azt azonban megígérték, hogy gyakran ellátogatnak majd a párthelyiségbe...

Kis szoba, a konyhát kis fülke jelenti, melyet ajtó sem választ el a helyiségtől. Vöröses-fekete macska husleves maradékok nyeldec szaporán a kemence tövében. Az asztalnál hatalmas őz bajusz látható, a hozzátartozó emberrel. Megmondjuk, hogy miért jöttünk. Óvatosan közeledünk a nagy bajusz tulajdonosa felé. Ő azonban hallgat. Megmondjuk, hogy mit akarunk tulajdonképpen. A bajuszos ember oda se fűl. A társaságunkban lévő fiatalember határozottan meg van rémülve. Miért nem beszél ez az ember?

A ház asszonya, vékony, kemence körül sürgölődő asszony, végül is megurja:

— Hát mondj már ki egy szót hé...
A bajusz tulajdonosa morog egyet. Hála Istennek, hangja van. Még sem lesznek hajlok. Aztán meg is szólal.
— Hát aztán, a Zsidó Párt, persze. Belepek. Miért ne lépnek?

Általános megkönnyebbülés. Megmondja, hogy B.-nek hívják, állami intézménynél volt alkalmazva. Iparosmester. Most 3000 lej nyugdíjából békében éldegél. Gyerek már nincs itthon. 10 lej havi tagdíjat ajánl fel, mert annyi még jut. Aztán el is fog járogatni a klubhelyiségbe. Jó, hogy jöttünk, mondja, mert ő már évek óta rendszeresen szavaz a pártra, olvassa az Uj Keletet, rendes, jó zsidó, haragszik Hitlerre, de nem ismeri az urakat, a Zsidó Pártból. Ezentul elmegy a párthelyiségbe ujságot olvasni...

Csak egy panasza van. Valamelyik zsidó egyesületnek volt a tagja, de aztán az egyik vezetőséggel összeveszett. Azóta haragszik minden szervezetre. De a párt, az más. Az kell. Abban benne kell legyen minden zsidó.

Bucsuzásnál így beszél:
— És ha valakit még meg akarok szervezni én is, hová menjek vele?
Igy szerzett magának a Zsidó Párt ingyenes, kortest B. ur, az őszbajuszu nyugdíjas személyében.

Két zsidó család. Két kis közösség a nagy zsidó közösségből. A mi zsidóink. Kisérőim mesélik: Az egyik házban tekintélyes zsidó családdal kopogtattak be, likört is kaptak, eldiskuráltak a zsidó népi ügyes bajos dolgairól. Mikor aztán elmentek, megkérdezték, vannak-e még a házból zsidók?

— Vannak — hangzott a válasz — de nem is érdemes foglalkozni velük. Nagyon szegény emberek...

Az emberek általában nem tudják, hogy kikkel érdemes foglalkozni.

Barzilay István

Fantasztikus ikerrepülőgépet építenek Angliában

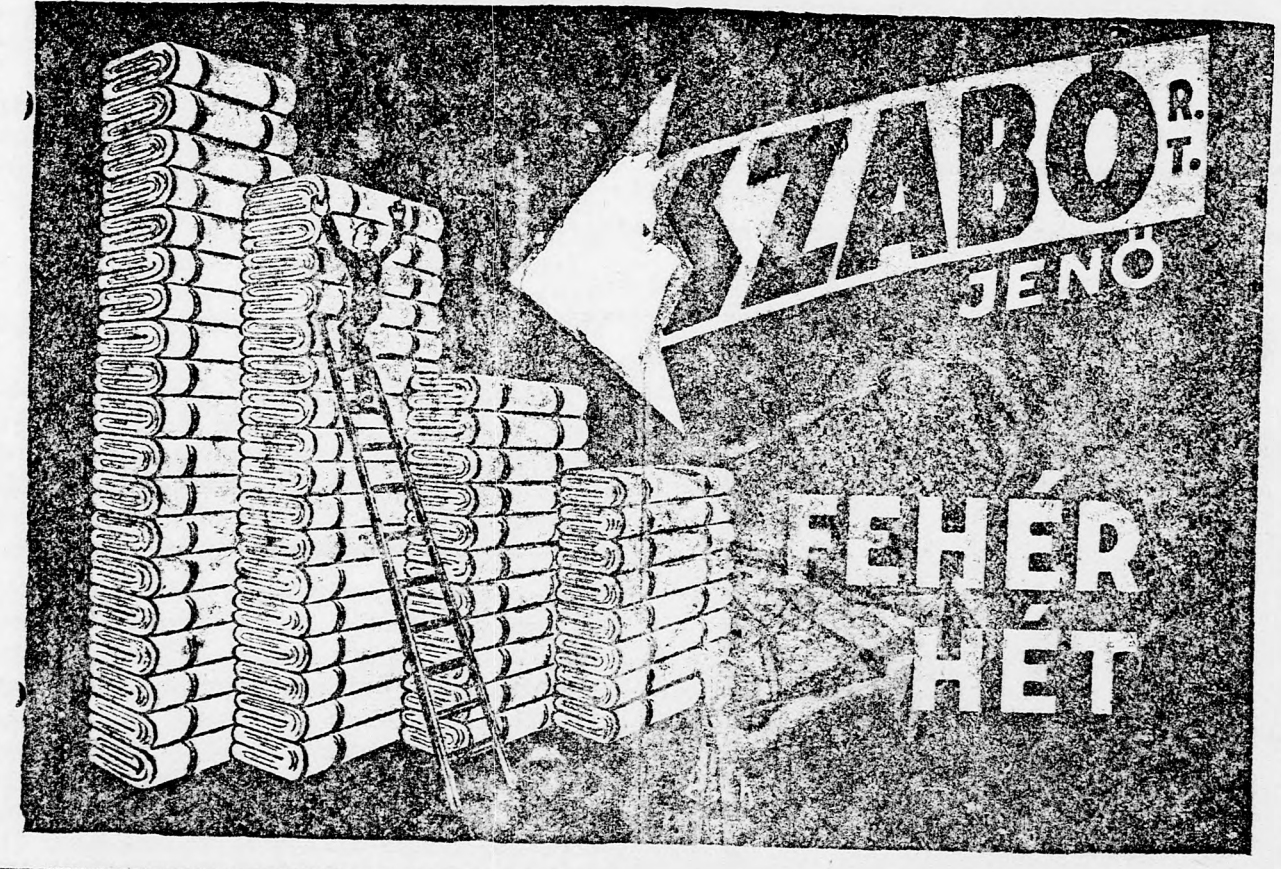
London, február 8. Az egyik angol repülőgépgyárban új típusú óriásrepülőgép van készülőben, amely a nyári hónapoktól kezdve menetrendszerű légijáratokat fog lebonyolítani az Atlanti-óceán fölött.

Az új repülőgépnek nyolc motorja van és két egymáshozkapcsolt hajtótestből áll, amelyeket egyszerű szerkezet segítségével szét lehet választani úgy, hogy a nyolcmotoros repülőgépéből két négymotoros gép lesz.

Erre a furcsa kombinációra azért van szükség, mert a megterhelt repülőgép startja rendszerint igen nehéz s négy motor egymagában nagyon sokszor nem elegendő ahhoz, hogy levegőbe emelje a repülőgépet. A két hajtótestből álló egyesített repülőgép most majd nyolc motorral startol s amikor már körülbelül 3000 méter magasságban lesz, szétválasztják a két hajtótestet s a két gép külön-külön folytatja útját és külön érkezik meg a célba is. Az óriásrepülőgép súlymegterheléssel 5000 kilométeres utat tud megtenni közbenő leszállás nélkül.

A london—newyorki légiforgalom rendszeresítésén kívül a nyári hónapokban megindulnak a menetrendszerű repülőjáratok London és Dél-Afrika között is.

Rejtélyes haláleset Targumuresen. Tudósítónk jelenti: A targumuresi rendőrség tegnap azt jelentette, hogy a város külvárosában félföldi holttestet találtak. A hír vétele után hivatalos bizottság szállott ki a helyszínre, ahol egy elemi iskola melletti nyílt mezőn vértócsában találták meg a holttestet, amelynek nyakán hatalmas seb volt. A rendőrség megállapította, hogy a holttest Rusu Lazar 35 éves városi munkással azonos, akinek nyakán a seb kóstól származott és halálát elvérzés okozta. Az első pillanatban a hatóságok büntényre gondoltak, de ez a feltevés hamarosan eloszlott, mivel megállapítást nyert, hogy a szerencsétlen munkás, aki családja előtt sokszor hangzott, hogy öngyilkosságot követ el, epilepsziás volt és valószínűleg ilyen rohamában követte el végtetes tettét. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.



1 méter pohlám vászon	1 méter mosott vászon	1 méter fehérnemű vászon
Lei 16	Lei 19	Lei 29
1 méter ágynemű vászon	1 méter alsólepedő vászon	1 méter paplanlepedő vászon 180 cm széles
Lei 35	Lei 78	Lei 98

BRUAR 9.
vedet
aráságtalan.
rás. Ilyenkor
sznos lehe.
m a hieq
z a sok mil-
ajt, mely a
égutakon át
hatol be. A
d a meleg
met csak az
TINE
a grippétől.
minden hü-
Algocratine.
z, köszvény,
nakat, fejfá-
ciós fájdal-
ses bajokat.
kább kapható.
után a kereset
ába lépett, a
rósódott arccal,
ögül, kövér ar-
szemével, ez a
mer beszélni...
rverezítés! El-
z zsidó ara-
el akarod adni
el fog jönni az
örögni bocsá-
jegyezd meg.
a román kö-
nap-nap után
szében senki
noldovai tájak
ollu írója még
t, akinél szebb
tak.
ert Sadoveanu
krata lapkon-
mert állani a
gazság védelmé-
t, becsületesen,
2-3 évvel em-
oldogan vállalt
li sajtóvezérek
volna észbe
eket a névtelen
sárbatporják
Hátszegi Ernő.
malista
nus
ztina és Biro
a megterem-
való visszaté-
solódik be az
ségének testé-
ájával a szov-
rban interna-
gyűlétele-
let, egyik faj-
fölt, bármi-
tehát a világ
tését!"

Már a jövő héten megkezdődik az új trockijista per tárgyalása Moszkvában

Kik az új per vádlottai? Egy angol újságíró érdekes beszámolója a trockijista perekről és Radek szerepéről a legutóbbi összeesküvésben

Trockijné kiáltványa a világ lelkiismeretéhez a fia ellen emelt vádak miatt

Varsó, február 8. A harmadik trockista-per, amelyről már napok óta beszélnek, közvetlenül küszöbön áll. Moszkvából érkező magánjelentések szerint a per főtárgyalása már a jövő hét folyamán megkezdődik a moszkvai legfelsőbb katonai törvényszék előtt. A fővádlottak Bucharin, Rikov és Rakovszki volt népbiztosok, akiket ugyanúgy, mint az eddigi trockista perek vádlottait, hazaárulással, kémkedéssel és szabotázzsal vádolnak. A három volt népbiztoson kívül még több más állítólag trockista is a vádlottak padjára kerül, egyelőre azonban még nem lehet tudni, hogy az utóbbi napokban végrehajtott tömeges letartóztatások áldozatai közül kiket választanak majd ki a harmadik trockista per vádlottaként.

A moszkvai sajtó mindenesetre már most megkezdte a sajtóhadjáratot a harmadik per előkészítésére. A harmadik trockista perben ismét tömeges halálos ítéletek és kivégzések lesznek.

Trockij feleségének kiáltványa

Az eddigi hírekből következőleg a legújabb trockista per vádlottait az alábbi csoportokba lehet osztályozni:

1. A volt vezető szovjetpolitikuskok közül kétségkívül le van tartóztatva Bucharin, Ugianov, Preobraszenszki, Szmilga és Bjelobodorov, a cár gyilkosa, valamint Rakovszki volt szovjetnagykövet.
2. A vezető „trockijisták” közül és környezetükből letartóztatásban van Pjatakov felesége, Trockij ifjabb fia, Szergej Szedov-Bronstein, Sachs, Zinovjev egyik unokabátyja, Tivel, Radek személyi titkára, Pjatakov titkára és még mások.
3. A szovjet gazdasági vezetői és a vezető mérnökök közül szándékos rongáló cselekmények vádjával letartóztatottak tagjai voltak a nyugatszibériai „összeesküvő” központnak.
4. A vezető vasuti tisztviselők körében a délnyugati vasutnál tizenötöt, a délkeleti vasutnál négyet, a közlekedésügyi biztosságnál hármat, az omszki és tomszki vasutnál négyet tartóztatottak le.
5. Az Izvesztia szerint a Tudományos Akadémián négy „terroristát” sikerült leleplezni.
6. Trockistákat fedeztek fel a szovjetszak-szervezetekben; a lapok itt négy névről tudnak.
7. A georgiai nacionalisták vagy széparatisták körében a lapok hat nevet említenek.
8. Moszkvában, Leningrádban, Ukrajnában és másutt a lapok szerint egész terror-csapatoknak jöttek nyomára.
9. Külön csoportot alkotnak végül a vörös hadseregben történt letartóztatások. Hivatalosan csak Putna tábornok letartóztatását ismerik be, aki régebben trockista volt, de a további letartóztatásokat, így Tuhacsevszki és mások letartóztatását nem cáfolják.

Német hírek oroszországi forradalmakról

A letartóztatások híreivel egyidőben fantasztikusnak látszó jelentések láttak napvilágot az európai sajtóban oroszországi forradalmakról. A híreket megbízható helyről még nem erősítették meg, jórészt a hírszolgálatának szelleméről jólismert német távirati iroda jelentéseit.

Az új trockijista per vádlottai

Mexikó, február 8. (Rador). Sedov Natalia, Trockij felesége kiáltványt intézett az egész „felelős emberiséghez” fia, Sedov érdekében, akit Krasnojarszkban letartóztatottak. Sedovot azzal vádolják, hogy egy gyárüzem munkásait tömegesen megmérgezte. Sedovné azt állítja, hogy fia ártatlan és intervenciót kér megmentése érdekében.

Angol újságíró véleménye a peréről

London, február 8. A. J. Cummings londoni újságíró, aküi néhány trockijista bűnperben vett részt mint lapjának kiküldött munkatársa, figyelemre méltó cikket írt az oroszországi helyzetéről.

„Még kell állapítani, — írja többek között Cummings — hogy az utolsó per vádlottait nem azzal gyanúsították, mint azt egyes hírszolgálatok jelentették, hogy azonosították volna magukat a trockijista elmélettel, mely lehetetlennek hiszi egyetlen szovjetállam létezését a nagy kapitalista világ közepében. Azzal vádolják őket, hogy meg akarták valósítani eszméjüket Szovjet-oroszországban, összeesküvés útján, melyet terrorista mozgalommal és néhány vezető állású szovjetpolitikusk, köztük Sztalin meggyilkolásával akartak elérni.”

Megállapítja Cummings, hogy a perben elhangzott vallomásokba néhány érthetetlen

elem csuszott be. Elsősorban érthetetlen, hogy olyan emberek, akik vezető pozíciókat töltöttek be a szovjetállamban, életüket és állásukat kockáztatták a fennálló államrend elleni összeesküvéssel és ezt azon rendszer ellen szöfték, amelynek eddig legnagyobb támaszai voltak. Másodsorban érthetetlen, hogyan lehetséges, hogy bármennyire is utálták ezek az emberek Sztalint, éppen Németországgal és Japánnal, a szovjet leg-halálósabb ellenségeivel szöveterkeztek céljaik elérésére. A Zinovjev-csoport esetében lehetségesnek tűnik a vádlottak ilyenirányú beismerése, mert fennállott annak a lehetősége, hogy a vádlottaknak ígéretet tettek arra, miszerint beismerő vallomásuk esetén megkegyelmeznek számukra. De a Zinovjev-csoport sorsának ismeretében nehezen képzelhető el, hogy Radekék hasonló okokból vallottak beismerően.

A vádlottak valamennyien tagadták a kihallgatás során, hogy harmadfoku vallásnak vezették volna őket alá. Sőt maga Ra-

dek is kijelentette, hogy az előző perben tíz hétig ő maga vallotta a vádlottakat és azok nem voltak hajlandók semmit mondani.

„Be kell vallanom — írja az újságíró — már a tárgyalás elején meg voltam róla győződve, hogy legalább is Radek ártatlan. Amikor 1935-ben beszéltem vele Moszkvában, Radek azt mondta, hogy a német titkosrendőrségnek szerepe van Kirovnak, Sztalin barátjának meggyilkolásában és a Kremben azt hiszik, hogy az összeesküvésnek igen széles és mély elágazásai vannak az országban. Bizonyos, hogy már akkor Radek sokkal többet tudott, mint amennyit feltételezhettem volna. Tudta, hogy mi fog történni a két táborban, úgy a Kremben, mint a Trockijisták között.”

A cikkíró annak a véleményének ad kifejezést, hogy Radeket és Szokolnikovot valószínűleg azért mentették fel, mert őket ismerik a legjobban a külföldön a per vádlottai közül.

Anglia hajlandó figyelembe venni Németország gyarmati igényeit, ha Hitler garantálja az európai békét?

Baldwin és Ramsay Macdonald kilépnek az angol kormányból?

Párizs, február 8. A Havas jelenti, hogy az Echo de Paris értesítése szerint Ribbentrop utasítást kapott kormányától, hogy az angol kormánytól kérje a volt német gyarmatok visszaadását. Ezen értesülés nehezen érthető — állapítja meg a lap. — Hitler kancellár nemrégiben kijelentette, hogy a négyéves terven, tehát a német nép pénzügyi és gazdasági mozgósításán nem lehet változtatni. Viszont a gyarmatok terén Anglia és Franciaország által tett minden engedelményt elfogadna az áru- és szabad tőkeforgalom ellenében. De őszinte a kancellár, amikor gyarmatokat kér? Hiszen Hitlert valóban csak egy gyarmato-

sitás érdekli: Közép- és Kelet-Európa gyarmatosítása.

A Sunday Dispatch a fentiekkel kapcsolatban írja, hogy Nagy-Britannia kész lenne figyelembe venni Németország gyarmati igényeit, azzal a feltétellel, hogy a kötetendő megegyezés olyan európai rendszabályozás része legyen, melyből Németország is ténylegesen kivési részt.

London, február 8. (Rador) A Daily Express jelentése szerint az angol kormányt átszervezik és Neville Chamberlain vezetése alá helyezik. A lap, szerint Baldwin együtt Ramsay Macdonald is kilépne a kabinetből.

„Az ügyvédi kar leromlását nem a kisebbségek okozták, hanem a gazdasági válság”

hangoztatták a román ügyvédek Timisoarán. Emelkedett szellemű javaslat a timisoarai ügyvédi kamarában. Targu-Muresen nem tárgyalták érdemben a „numerus clausus” kérdést

Timisoara, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A timisoarai ügyvédi kamara január 31-ről elhalasztott rendkívüli közgyűlését, vasárnap, február 7-én tartották meg. A közgyűlésen dr. Tigariu Liviu elnökölt, aki megnyitó beszédében kijelentette, hogy a fennálló problémákat bajtársias alapon kívánják megoldani. A közgyűlésen résztvevő román ügyvédek nagyobb része ennek ellenére a numerusz klausuz megszavazását kérte. Csak néhány román ügyvéd jelentette ki a közgyűlésen, hogy az ügyvédi kamarába az igazságnak megfelelően a románság van túlsúlyban, amit mi sem bizonyít jobban, minthogy 1918-ban az ügyvédi kamara 16 százalékát, míg ma 40 százalékát teszik ki a román ügyvédek.

Ezzel szemben a zsidó és magyar ügyvédek száma évről-évre csökken.

A kisebbségek közül egyedül a német ügyvédek száma gyarapodott, még pedig az 1918-as 9 és félszázalékkal szemben az ügyvédi kamarában ma 15 százalékkal vannak képviselve a német ügyvédek. Ugyanezek a román ügyvédek azt is hangsúlyozták, hogy

az ügyvédi kar gazdasági leromlása nem a kisebbségeknek, hanem az általános gazdasági és politikai helyzetnek köszönhető.

Purdan Adrian prodékán emelkedett ezután szólásra. Javaslatot terjesztett elő az ügyvédkari béke helyreállítása érdekében, amelyet a közgyűlés elfogadott. Hangsúlyozta, hogy

az ügyvédi kamara etnikai alapon való rendezését csak úgy vigyék keresztül, ha ebből nem hátrálik kár a kisebbségi ügyvédekre.

Javasolta, hogy vigyék keresztül az ügyvédi kar anyagi, szellemi és erkölcsi színvonalának emelését és kijelentette, hogy ennek elérésére bizonyos törvénymódosítás szükséges. Javaslatát nyolc pontban foglalták össze, amelyet faji és felekezeti kérdésektől mentesen tisztán jogi alapon szerkesztettek meg. A javaslat részletes megtárgyalására bizottságot jelölnek ki, amelynek tagjai közé ugyi kisebbségi, mint többségi ügyvédek is beválasztanak.

A tg.-muresi közgyűlés

Tg.-Mures, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A tg.-muresi ügyvédi kamara vasárnap tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amelynek napirendjén az ügyvédszövetség ismert numerusz klausuz javaslatát szerepelt. Dr. Baciu Aurel dékán bejelentette, hogy a megyei román ügyvédek a kamara ülést megelőzően megbeszélést tartottak,

amelyen határozati javaslatban szövegezték meg kívánságaikat. A román keresztény ügyvédek román vezetést kívánnak a kamarában, azzal az indoklással, hogy csak román vezetők érthetik meg a nép sérelmeit és kívánságait és csak román vezetőséggel szemben nyílvánulhat meg egyhanguan a köz bizalma. Ellenőrizni kívánják a felvételeknél a jelentkezők erkölcsi életét,

valamint nyelv és szóbeli vizsgára kívánják kötelezni a jelölteket.

A kamarai tagok névsorát minden öt évben újra felül kell vizsgálni, hogy a visszaéléseket elkerüljék. Egyszermindenkorra

meg akarják szüntetni a külföldi diplomák nosztrifikálását és a kamarákban csak a keresztény román ügyvédeknek kívánnak szavazati jogot biztosítani.

A kisebbségi ügyvédek nevében dr. Bogdan István szólalt fel és sajnálatának adott kifejezést, hogy a gyűlés előtt a román kollégák nem keresték az érintkezést kisebbségi kartársaikkal, hogy ez az állásfoglalás megegyezéssel formában nyerjen elintézés. Ezután dr. Gersch Géza ügyvéd a kisebbségi ügyvédek határozati javaslatát ismertette.

„A tg.-muresi ügyvédek rendkívüli közgyűlése, — hangzik az emlékirat — akik a törvény és a törvényesség embereiből tevődnek össze, tiltakozik minden olyan kísérlettel,

mely az ügyvédi kamarától nyilvánvaló törvényellenességet követel

és tiltakoznak főleg az ellen, hogy ettől az ügyvédi szervtől olyan határozatot csikarjanak ki,

mely az állam alapvető törvényét, az alkotmányt sérti.”

Ezután az emlékirat ismerteti az alkotmánynak azokat a szakaszait, amelyeknek a román ügyvédek kívánságai ellent mondanak, majd hangsúlyozza, hogy ezeket a kívánságok mélyen sértik a nemzetközi kisebbségi szerződés szakaszait is, amelyek szerint nem lehet különbséget tenni állampolgár és állampolgár között, se etnikai származás, sem pedig faj tekintetében.

A határozati javaslat felolvasása után dr. Baciu dékán annak a véleményének adott kifejezést, hogy a közgyűlés ne nyissa meg a vitát a javaslat fölött, hanem mindkét határozati javaslatot terjessze az ügyvédszövetség elé. Néhány felszólalás után

Baciu egyperces néma szünetet rendelt el a spanyol fronton elesett Marin és Mota légionáriusok, az ügyvédszövetség tagjai emlékeztetére,

majd a dékán be is zárta az ülést. Így a tg.-muresi ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlésén nem történt érdemi döntés, hanem a kisebbségi ügyvédek emlékirata, melyet 89 kamarai tag írt alá, a többségi ügyvédek javaslataival együtt az ügyvédszövetség elé kerül.

SPORT

Az Adelstein—Erős román pár a vegyes-párosban harmadik!

Férfi egyesben Ehrlich Lengyelország, női párosban a Depetrisova—Votrubkova cseh, a vegyes párosban a cseh Votrubkova—Vana pár lett világbajnok

USA nyerte a férficsapatvilágbajnokságot

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Az asztaliteniszvilágbajnokságok utolsó napján váratlan, Románia szempontjából nagy meglepetés született: a román Angelica Adelstein—Erős Csibi pár kiverekedte a harmadik helyet. A mezőny talán legfiatalabb vegyes-párja szinte észrevétlenül ment keresztül öt fordulón a 44 párt számláló mezőnyben. Senki sem figyelt fel rájuk csak mikor már a középdöntőben voltak, ahol a Kettnerova—Kolar kettőstől kaptak ki, Kettnerova 1934-ben és 1935-ben volt egyéni világbajnok, Kolar pedig tavaly Prágában szerezte meg a legjobb asztaliteniszező címét. Jellemző a mezőny erősségére, hogy olyan párok, mint Aarons—Blattner USA, Kleinova—Hamr csehszlovák (a tavalyi világbajnokpár), Sipos—Bellák magyar, Gál—Barna magyar, Mednyánszky—Kelen magyar (a tavalyi második), stb. nem jutottak helyezéshez. Ez a siker bizonyítja annak, hogy a román asztalitenisz visszeséréséről nem lehet beszélni.

A csapatvilágbajnokságot, amint azt megjósoltuk, az Egyesült Államok férfi-csapata a holtverseny eldöntéséért legyőzte Magyarországot csapatát. Itt alkalmazták másodszer a világbajnokságok során a játék idő korlátozására vonatkozó új szabályt: a Soós—Schiff mérkőzést egy óra alatt nem tudták eldönteni és így megfelezték a pontokat. Amerika tehát a Corbill-Cup (női csapatverseny) mellé megszerezte a Swythling-Cup (csapatvilágbajnokság) idej védelmét is. A magyarok egyeduralkodóan különben vége. Tavaly sem sikerült egyetlen világbajnokságot szerezniük, ezt azonban kikisáznak vették. Az idén még csak döntőbe sem jutott magyar játékos, Csupán egyetlen helyezést szerzett magyar versenyző: Soós a férfi egyéni harmadik helyet. (Tavaly is ő volt a harmadik). Románia az általa elért harmadik helyezéssel, siker tekintetében, megelőz olyan sportmultu országokat, mint Franciaország, Belgium, Jugoszlávia, stb. Részletes eredmények a következők:

A férfi csapatvilágbajnokság döntőjében az Egyesült Államok csapata 5:50:3:50 arányban győzött Magyarországgal szemben. A férfi egyes eldöntőinek eredményei: Soós magyar—Blattner USA 3:2, Ehrlich lengyel—Házi magyar 3:1, Bergmann osztrák—Finkelstein lengyel 3:0, Hartinger osztrák—Vana cseh 3:1. Középdöntő: Ehrlich—Soós 3:0.

Női egyes középdöntő: Pritzi osztrák—Bussmann német 3:1, Aarons USA—Kettnerova csehszlovák 3:2.

Férfipáros középdöntő: Bergmann, Göbel osztrák—Terebe, Slar cseh 3:0, Blattner, McClure USA—Hamr, Pivetz 3:2.

Női páros középdöntő: Depetrisova, Votrubkova cseh—Hutchings amerikai, Werle osztrák 3:0, Osborne, Woodhead angol—Kettnerova cseh, Shultz német 3:0.

Vegyes páros középdöntő: Kettnerova, Kolar cseh—Fuller, Berenboom USA 3:1.

A világbajnokság eddig befejezett számainak végeredményei

A Swythling-serleggel díjazott férficsapat világbajnokság helyezési sorrendje:

1. Egyesült Államok 11 győzelem — 1 vereség.
2. Magyarország 11 gy. — 1 v.
3. Csehszlovákia 10 gy. — 2 v.
- 4-5. Ausztria és Lengyelország 9 gy. — 3 vereség.
6. Jugoszlávia 6½ gy. — 5½ v.
7. Anglia 6 gy. — 6 v.
- 8-9. Románia és Litvánia 4 gy. — 8 v.
10. Franciaország 3 gy. — 9 v.
11. Németország 2 gy. — 10 v.
12. Egyiptom 1½ gy. — 10½ v.
13. Belgium 1 gy. — 11 v.

Férfi egyes

1. Ehrlich lengyel.
2. Bergmann osztrák.
3. Soós magyar és Hartinger osztrák.

Döntő: 21:19, 23:21, 21:19.

Női páros

1. Depetrisova—Votrubkova cseh.
2. Osborne—Woodhead angol.
3. Hutchings amerikai—Werle osztrák és Kettnerova cseh—Shulz német.

Döntő: 21:16, 21:18, 21:17.

Vegyes páros

1. Votrubkova—Vana cseh.
2. Kettnerova—Kolar cseh.
3. Adelstein—Erős román és Fuller—Berenboom amerikai.

Döntő: 21:18, 21:16, 21:9.

A többi szám döntőjét még nem játszották.

A román—cseh gyorskorcsolyázó versenyt, amelyen Pop Béla országos rekordot javított, Románia nyerte

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap és folytatásként hétfőn délelőtt benyújtották le Clujon a negyedik román-cseh gyorskorcsolyázóversenyt, amelyet Románia nyert meg. A verseny részletes eredményei a következők:

500 m. Cseh: 1. Turnovszky 59.1 mp, 2. Hanzlik 59.9 mp, 3. Maresch 61.6 mp, 4. Viniczky 63 mp. Román: 1. Papp László 56 mp, 2. Pop Béla 56.6 mp, 3. Gaál Károly 58 mp, 4. Gebeffugi 58.3. Románia tehát az első versenyszám után (228.9—243.6) 14.7 ponttal vezet.

1500 m. Cseh: 1. Hanzlik 3 perc 10.1 mp, 2. Viniczky 3 perc 20.8 mp, 3. Turnovszky

3 perc 24.8 mp, 4. Zbroy 3 perc 31.2 mp. Román: 1. Papp László 3 perc 13.2 mp, 2. Pop Béla 3 perc 13.3 mp, 3. Gaál Károly 3 perc 15.4 mp, 4. Gebeffugi 3 perc 19.8 mp.

5000 m. 1. Pop Béla román 9:49.4 országos rekord (régi 9:50.6), 2. Viniczky cseh 9:49.8 p. 3. Hanzlik cseh 10:05.8 p. 4. Zbroy cseh 10:18.2 p. 5. Turnovszky cseh 10:20 p. 6. Papp László román 10:30.8 p. 7. Gebeffugi román 10:31. 4 p. 8. Gaál román 10:43.6 p.

Az előző két szám (500 m és 1500 m) beosztásával végeredményben Románia előzetben győzött Csehszlovákia gyorskorcsolyázói ellen 738.93:755.83 pontarányban.

Belföldön is megkezdődött a futballélet

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A hideg időjárás csökkenésével, de főleg, mert a hó elolvadt, a közeledő bajnoki évadra való tekintettel a belföldön is megindult a labdarúgás. A Nemzeti Bajnokság A) csoportjának mezőnyéből kilenc együttes játszott vasárnap edzőmérkőzést. A mutatott játék — a beérkezett jelentések alapján — azt bizonyítja, hogy az egyesületek a téli szünetet nem töltötték pihenéssel, a játékosok jó kondícióban, a csapatok — viszonylag — jó formában vannak. Eredmények:

Cluj, Victoria—UEC 6:2 (3:1). A csapatok közül különösen a Victoria biztatóan mozgott. Capusan (2), Cocuban (2), Szántal (2), Hietve Pinteá és dr. Dombó! lőtték a gólokat.

Oradea, Olimpia Saturnare—Crisana 4:2 (0:1). A Crisana otthonmaradt játékosai ellen

biztosan győzött a satumarei csapat.

Timisoara, Ripensia—Fratria 9:1 (3:0). Chiroi (4), Lakatos (3), Binda és Schwartz lőtték a Ripensia gójait. — GANT—Gobani 12:0 (6:0). Chinezul A)—Chinezul B) 11:1 (6:0).

Arad, AMEFA—USA 9:2 (7:0). Gloria—Intelegerea 15:3 (4:1).

Bucuresti, FC Rapid—Juventus 4:1 (2:0). Ezer néző. Lenghel (2), Barón és Moldoveanu lőtték a volt vasutascsapat gójait. A Juventus részéről Palmer volt eredményes. — Venus—Coltea 6:0 (3:0). Rétezerőszak néző. Enea (4), Humis és Gruin lőtték a gólokat.

Külföldi eredmények

Bécs, Kupamérkőzések. Rapid—FC Wien 3:1 (1:0), Floridsdorfer—Wacker 3:2 (1:1), Admira—Helfort 4:2 (3:1), WSC—Favoritner 3:0 (1:0).

Budapest, Ferencváros—Budafok 4:1 (1:1). A szezon első bajnoki mérkőzése.

Select Mozgó

Jón:

Select Mozgó

ANTONIO ADVERSO

HARVEY ALLEN világhírű regényének monumentális filmváltozata, főserepekben:

Frederic March, Olivia de Havilland

MA: szenzációs dupla műsor: AZ ARULÓ és A GYŐZŐ.

Buenos Aires, Argentina—Brazília 2:0. A 15 mérkőzésből álló délamerikai bajnokság lejárta után holtversenyben került az élre Argentina és Brazília. Az elsősgéget lejátszott meccsen az otthon játszó Argentina győzött 2:0 arányban.

BERNEN IS ELDÖNTETLENÜL JAT-SZOTT AZ ORADEAI VEGYES. Bernből jelentik: A CAO-Crisana vegyes labdarúgó-csapat vasárnap az FC Bernel, a svájci bajnokság élcapatával játszott. A mérkőzés 4:4 arányban eldöntetlenül végződött. Az oradeai vegyes csapat szombaton Párizsban kellett volna játszjon, a mérkőzés azonban elmaradt.

Zürich, Zürich válogatott—Németországban játszó kanadaiak 2:2. Jéghokki.

A Telefon Club és Bragadiru között dől el Románia jégkorongbajnoksága

Ma este indul a román jégkorong válogatott a világbajnokságra

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Románia jégkorongbajnoksága befejezés előtt áll. Az elsősgé kérdése azonban — annak dacára, hogy azt a romániai sajtó a cernauti Dragos Vodanak már odaítélte — még nincs lejárta. A romániai jégkorongbajnokság azonban a két bucuresti: Telefon Club és Bragadiru között dől el. A döntőt minden valószínűség szerint ma játszzák.

A jégkorongbajnokság utóbbi bucuresti fordulójának eredményei a következők:

Telefon Club—Dragos Voda 2:0 (1:0, 1:0, 0:0).

Bragadiru—Jahn 2:1 (0:0, 1:0, 1:1), Bragadiru—Dragos Voda 2:1 (1:1, 1:0, 0:0).

Telefon Club—Jahn 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

A mérkőzések után a jégkorongbajnokság állása a következő:

1. Dragos Voda	10	7	0	3	20	12	14
2. Telefon Club	9	6	1	2	18	5	13
3. Bragadiru	9	6	1	2	12	8	13
4. Jahn	10	4	1	5	10	13	9
5. CS Miercurea Ciuc	9	1	2	6	4	15	4
6. Universitatea	9	1	1	7	7	18	3

A döntő mérkőzésen kívül, amelyet minden valószínűség szerint ma este játszanak, egy mérkőzés van hátra a jégkorongbajnokságban, a Ciuc—Universitatea, amely az utolsó hely kérdését van hivatva eldönteni. A mérkőzés vasárnap Clujon lesz.

Összeállították a világbajnokságon résztvevő román jégkorong-csapatot

Bucuresti, február 8. A jégkorongszövetség tegnap este kijelölte a csapatot, mely az országot képviselni fogja a február 17-én kezdődő világbajnokságokon Londonban. A válogatott kerete a következőkből áll: Maesciuc Dragos Voda, Sprencz Telefon Club, Anastasiu TC, Buia Bragadiru, Engster DV, Suk DV, Panerka DV, Petrovici TC, Pana TC, Radian B, Cantacuzino B, Biró TC, Bottez TC és Vákár TC. A csapat kedden indul el és utközben 11-én Prágában a csehszlovák válogatottal, 13-án Párizsban a francia és 14-én Birszelelen a belga válogatottal mérkőzik.

N győzött ismét a régi vezetőséget választotta a Románia sportegyesület

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délelőtt az egyesület nagyszámú tagjainak jelenlétében tartotta meg évi közgyűlést a clujai Románia sportegyesület. Az évi jelentések meghallgatása után a közgyűlés a következő vezetőséget választotta:

Dizelnök: Prof. dr. Tataru Coriolan.

Elnök: Curea professor.

Alelnökök: Egoeviciu alezredes és Salvan Virgil mérnök.

Pénztáros: Schipor Constantin.

Felügyelő: Moldovan Pilu dr.

Tagok: Dr. Victor Pop, Darabant Constantin és Genua Romul.

A közgyűlés végül konkrét javaslat alapján elhatározta az egyesület nevének Romániáról Victoriara való megváltoztatását.

Elsőrendű **אשר ארטה** vegetárius konyha, cukrászattal egybekötve. Brisszek, lakodalmak, zsurok rendezését vállalja: Adler, Regele Ferdinand 22. I. emelet. Abonensek kedvezményben részesülnek.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Poalé Cháredi műkedvelő jiddis szín-előadása

Néhány zsidó iparos és munkás — a Poalé Cháredi vallásos cionista szervezet tagjai — összeállt és jiddis operettet tanult be. Dolgos hétköznapok estéin ez volt a szórakozásuk. A nehéz próbák eredményeként szombat este került bemutatásra a szindarab, a Katolikus Gimnázium előadótermében — zsufolt nézőtér előtt. A nézőteret ezuttal a zsidóucca perifériáinak lakói töltötték meg, akik lelkesen, a jiddis szó iránti szentimentális rajongással, lélekzet visszafojtva figyelték a szépen pergő, kellemes, zsidó muzsikájú operettet.

A műkedvelők Lateiner, amerikai jiddis operett író „Azivik kimt min hásuma jim” című operettjét adták elő — frenetikus sikerrel. A zsufolt nézőtér szünni nem akaró tapsokkal honorálta a kitünő műkedvelők teljesítményét. A kedves, humoros cselekmény középpontjában a Lengyelországból később Amerikába származott zsidó család Szonnyicska nevé leánya állott, akinek szerepében kitünő, szép és drámai volt a jiddis operett-színpadokról előnyösen ismert Teszler Elza, aki a darab rendezésének fáradságos munkáját végezte. Külön elismerést érdemel a deji Elefant Jolánka, aki Málkele szerepében aratott sikert. Az együttesből kiemelkedett a tizenhárom éves, nagyon tehetséges Teszler Ajzik, akinek jiddis kuplét a közönség többször megismételtette. Remek alakítást nyújtott a kellemes, eleven humorú Lax Márton. Az öreg apa szerepében elsőrangú volt Teszler Henrik, az elegáns Weisz Rivel, a jóhangu, temperamentumos Neuman Ede. Jók voltak: Kupferschmidtné és Fogel Helén. Dicséretet érdemel Rezik Károly zenetanár, aki zenekarával a zenekíséretet látta el stílusosan és nagyon szépen és a bájos Guttmann Iboylka, aki az est sikere érdekében fáradozott, valamint az agilis Saloman és Hirsch urak. A felvonásokban Nuszbaum Emánuel és Flohr mondtak jiddis konferánstot.

A zsufolt nézőtér és az átütő siker, melyet a Poalé Cháredi jiddis műkedvelői arattak szolgáljon buzdításul a kitünő műkedvelőknek a további munkára, hogy minél gyakrabban hallhassuk a jiddis szót clujai színelőadásokon. A Poalé Cháredi műkedvelő gárdáját komoly kulturális munkájáért megbecsülés és elismerés illeti. (—)

ROMÁN OPERA MUSORA

Szombat, február 13: Piros rózsák.
Vasárnap, február 14 (matiné): Hoffmann meséi.

ROYAL MOZGÓ MUSORA:

Csak két napig! Ma és holnap! Közékvánatara: Örvény. A francia film kirobbanó sikerű diadala, mely magával ragadta az egész világ kulturális közönségét. Ragyogó kritikák a világsajtóban. Műsor előtt a legjobb Fox világhírű.

EDISON MOZGÓ MUSORA:

Hétfőtől: Nagyon jó műsor: I. Öfensege lumphol. Vigjáték. Edward Everett Horton, Katherine. II. Az élet hajótöröttjei. Dráma. Kay Francis, George Brent, III. Journal. Mindkét film román és magyar felirattal. Helyárak: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9 órakor.

— Hosszu idő óta felkvő betegek a természetes „Ferenc József” keserűvizet nagyon szívesen isszák és annak gyors, biztos és mindig kellemes hashajtó hatását általánosan dicsérik. Az orvosok ajánlják.

Zsidó munkások Palesztinában

Walter Preuss — a nevét egy 1919-ben megjelent Zionsztischer Leitfaden révén ismerem, mely még ma is pompás tájékoztató — megírta a palesztinai zsidó munkásmozgalom történetét és felvázolta a jelenlegi helyzete képét. (Die jüdische Arbeiterbewegung in Palaestina. A bécsi Fiba kiadása). Kőnyvében helyet kapott a palesztinai építőmunka valamennyi problémája; telisteli van számokkal és a nélkülözhetetlen értékű adatokkal. Éppen ezért helyenként bizony túlszázra sikerült. De így döcögösen is — éposza a zsidó munkás hőroszi küzdelmének.

Az első rész, 172 oldalon, a zsidó munkásmozgalom ideológiáját és szervezkedési kísérleteit ismerteti. A Bilun kezd, mely az orosz narodniki ösvényeit járva, 1882-ben vette fel az uttóró munkát és 1936-tal fejezte be. Ber Borechov, Trumpeldor és Gordon épp úgy helyet kapott benne, mint a Miffelstein poalé Erec Izrael és a Histadruth, (az egységes zsidó munkáspárt és az általános szakszervezeti mozgalom) megszületésének vajadásai.

A második rész négy fejezetből áll. A munkásság gazdasági intézményeit, szakszervezeti mozgalmát, társadalmi és kulturális alkotásait és politikai problémáit ismerteti.

Megtudjuk, hányféle kísérlet munkálatoskodott Palesztinában a munkás-kérdés megoldásán. A Franz Oppenheimer Siedlungsgenossenschaft-experimentumától, mely még a Wolffsohn elnöksége és a Warburg professzor szárnyai alatt indult, a mai kibbucokig, mindegyik kísérletnek részletes ismertetés jut ki. Megtudjuk, hogy 1931-től 1936-ig 30 ezerrel 85, illetve az asszonyokkal együtt 105 ezerre nőtt a palesztinai szervezett zsidó munkások száma. Kemény szokat hallunk a kicsiny kommunista csoport aknamunkájáról. Féktelen harcot folytat — írja Preuss — a palesztinai építőmunka ellen. Gyűlölete két forrásból táplálkozik: Az asszimilánsok ellenszenvéből a nemzeti mozgalom iránt és a komintern politikájából, mely forrongást igyekszik szítani az angol gyarmatokon, Preuss egyenesen pogrom-uzsítással vádolja meg ezt a szélsőséges csoportot. Azt írja róla, hogy a tudatlan fellahba a rögeszmét igyekszik beolítani, hogy nem az effendi, hanem a zsidó munkás az ellensége. Sőt közvetlenül is támogatja az arab feudális urakat, mert kész bárkivel szövetségelni, hogy a jisuvt megsemmisítse.

Okos megállapításokat olvasunk a Preuss könyvében az 1929-es és a tavalyi zsidóellenes kilengések okairól. Nem az arab munkás az ellenség; ő csak hasznát látta a zsidó építésnek; a vele fennálló kapcsolatok tehát egyre javulnak. Az effendik, akik a fellah európaizálódásában, öntudatra ébredésében, amely a zsidó gazdasági és felvilágosító munka eredménye, a végveszedelmüket látják, uszítanak és harcolnak voltaképpen a zsidók ellen. De része van a zsidóellenes megmozdulásokban az angol hivatalnokai karnak is. A magas kulturájú zsidó elemmel nem lehet lóhátról érintkezni; nem lehet vele „benszülötték” módjára könnyedén elbánni. A palesztinai közigazgatás tehát távolról sem kényelmes feladat. El nehezegek azután bizonyos ellenszenvet váltanak ki az angolokból a zsidó építőmunkával szemben. Leon Blum nevével is találkozunk a Preuss könyvében. A francia miniszterelnök annak a Pro Palaestina bizottságnak tagja, amelyet az 1928-as brüsszeli szocialista kongresszus hívott életre.

Az arab-kérdést a munkásság szolidaritásának erejével reméli megoldani Preuss. A jövő fogja megmutatni, hogy igazza van-e? Hogy a nemzeti érzés és az osztályérdek konfliktusából melyik kerül ki győztesen.

A sok biztató statisztikából, amit a Preuss könyve felsorakoztat, egyenesen kéri a megállapítás, hogy a mezőgazdasági munkások aránya 38.4%-ról 21.2%-ra csökkent 1930 óta. Az elmúlt év eseményei azonban bizonyos javulást hoztak; az építőiparból a munkásság egyrésze visszaáramlott a mezőgazdasági szektorba, melynek fontossága az arab munkabeszűntetés hatása alatt szembeötlővé vált és amelynek lehetőségei ugyanezen okból erősen megnövekedtek.

Erdekesek a Preuss könyvének kulturális adatai. Ideirok belőlük néhányat: A palesztinai zsidó munkások 4.4%-a egyetemét végzett, 40.4%-a középiskolát abszolvált. A munkásság 50 iskolát és 70 óvodát tart fenn, melyeknek a tavalyi összesen 7300 növendékük volt. A tanítók száma ezekben a tanintézetekben 235, az óvónők 85. Munkásszínház működik, az „Ohel”, amely többek között a Molnár Ferenc Lilliomát is előadta. A munkáskönyvtár kötetének száma 75 ezer. A munkáspartejegyesületnek 10 ezer tagja

van. Az 1925 óta naponta kétszer megjelenő munkáslap, a „Davar” („Szó”) példányszáma 45 ezer.

A jövőt bizakodóan itéli meg Preuss. Az ország felvevő képessége még távolról sincs kimerítve. Eymagában a mezőgazdaság még százezreket juttathat letelepedési lehetőséghez. Hiszen a hivatalos statisztika szerint mindössze 10 millió dunám áll megművelés alatt a Palaestina 27 millió dunámmi területéből. A valójában pedig ennek a 10 milliónyi dunámnak is legfeljebb 40%-át művelik meg ezidőszert belterjesen. A zsidók intenzív és gépekkel dolgozó mezőgazdasága ellőtt tehát még óriási lehetőségek állanak nyitva. De a zsidó munka más területeken is hatalmas lehetőségeket nyit, nagy eredményeket verejtek el. Ezt a legvilágosabban az a statisztikai kimutatás tünteti fel, mely a kétévfolyas nagyobb Transzjordániának státusát veti össze a Palaestina helyzével. Transzjordániának össze-vissza 250 ezer lakosa van, Palaestinának 1,300 ezer.

Szegedi zsidó vita egy altábornagy és egy zsidó gyárigazgató levélváltásának tükrében

Hogyan reagál Pártos gyárigazgató egy antiszemita inzultusra és hogyan intézi el az inzultust egy kézlegyintéssel vitéz Shvoy altábornagy

Budapest, február 8. A budapesti liberális sajtó kétségtelenül érdekes levélváltást ismert, amely vitéz Shvoy Kálmán nyugalmazott altábornagy és egy szegedi zsidó gyárigazgató között folyt le. Ez a levélváltás számunkra sokkal érdekesebb, mint a magyarországi liberális-demokrata és — mondjuk — izraelita közvéleménye számára, amely most dicsfényt font az önértékes zsidó gyáros feje köré, mert azt is szomorúan jellemzőnek találjuk, hogy milyen módon és milyen érvekkel reagál antiszemita megnyilatkozásokra egy szegedi „önértekes zsidó.”

A szóbanforgó levélváltást Shvoy Kálmánnak egy előadása előzte meg, amelyet az ujszegedi Szent Vincze Egyesület helyiségében tartott a kommunizmusról. Erre az előadásra Czinky Ferenc nyugalmazott őrnagy külön levélben hívta meg az ujszegedi kenderfonógyár igazgatóját, tisztviselőkarát és munkásait.

Egy kis antiszemitizmus, antikommunizmus címen

A gyár vezetősége Pártos Béla igazgatóval együtt meg is jelent (Shvoy előadásán, amelyen néhány a hátsó sorokban elhelyezkedt nyilas hangosan zsidózní kezdett. Pártos igazgató ezt magára nézve sértőnek találta és erről Shvoy Kálmánnak a következő levélben számolt be:

„Kegyelmes Uram! Szombaton egy ivet köröztek az ujszegedi gyárban, amelyből örömmel láttam, hogy egy tanulságos előadásban lehet részem és mint a gyár egyik főtisztviselője, szívesen mentem el Excellenciát meghallgatni, már azért is, hogy tisztakarunknak jó példával járjak elől.

Jómagam, mint ön bizonyára tudja, semmiféle politikával nem foglalkozom. Úgy érzem, hogy frontbarcosi önfeláldozással, munkás, hasznos élettél és a viszonyaimhoz mért jótékonyssággal tudom legjobban szolgálni hazánk ügyét. Az előadásra elmentem és az tényleg igen érdekes volt.

Sajnos azonban, nekem ott kellemetlen inzultusban volt részem, amelyért, bár megkíséreltem, de eddig nem tudtam elégtételt venni.

Mialatt Nagyméltóságod felsorolta azokat a nagyrészt lengyelzsidó neveket, amelyek az ön értesülése szerint a kommunista uralom szlopaik képezik, a teremben egyesek általánosítani kezdtek és zsidóztak.

— Az előadásnak ez a része, anélkül, hogy talán ön akarná, bizonyos tendenciát mutat. De még ez a tendencia sem lett volna bántó, ha a teremben hátul egy-két hang nem sértette volna vallását.

Hiába néztem és kutattam a hangok eredete után és a felolvasás után, amelyet már öre való tekintettel sem akartam megzavarni, hiába kérdezősködtem, nem tudták megnevezni a vallásigazgatókat, pedig a teremben rendőrök is szép számmal voltak



Ha Bucuresti'be jön Szálljon meg a **GRAND HOTEL** „LAFAYETTE”-ben

Nyugateurópai kényelemmel berendezett szállodánk a főváros szívében fekszik. Disztingvált, tiszta, csendes. Elsőrangú iskolázott személyzet. Ultramodern szobák a lehető legalacsonyabb árakkal. **BUURESTI, I. Calea Victoriei 11.** Telefon: 3-34-10.

Gazdaságilag Transzjordániában általános a tespedés, viszont Palaestinában 95 millió fontot investáltak a zsidók. Palaestina az egyetlen korábbi török terület, amely megfizette az ottomán államadósságát. Palaestina kormánya hat millió fontot takarított meg az ország adó és vám-bevételeiből. És ezeknek a bevételeknek 60%-át a lakosság 28%-át kitevő zsidók teremtették elő.

Ezt a statisztikát egy mássikkal lehet kiégszíteni, amit a 20. évfolyamába lépő bécsi PALESTINA c. folyóirat januári száma közöl és amely Sziria és Palaestina adatait

hasonlítja össze: Sziria hatszor akkora, mint Palaestina. Viszont a lakossága csak háromszor annyi, mint a Palaestina lakossága. A Sziria állami bevételei ugyanakkorak, mint a Palaestináé, vagyis 5.4 millió fontot tesznek ki. A kiadásai viszont 60%-al magasabbak (5.1 millió), mint Palaestina kiadásai (3.2 millió). Sziria importja a felét teszi ki a palesztinai importnak, az exportja pedig ugyanakkora.

A zsidó munka jegyében tehát új fejlődést remélhetünk és újabb százezeret gyors megtelepedését. (t. l.)

képviselve. Az előadás után legalább azt szerettem volna megtudni, hogy kinek a vendége voltam, mivel elsősorban annak lett volna kötelessége az inzultusnak elejét venni.

Informátorom szerint vagy Nagyméltóságod, vagy a NEP volt az előadás rendezője. Mindkét esetben Önnek, vagy Czinky őrnagy urnak lett volna kötelessége az említett hangokat elhallgattatni, ezenkívül természetesen a kommunista söpredékkel szemben azonnal megemlékezni a hazafiás, sőt ellenforradalmi magyar zsidóságról. Miután ez nem történt meg, Önök megsértették a vendégjogot s felkérem Excellenciát, hogy azonnal intézkedni sziveskedjék, hogy megfelelő elégtételt kapjak.

Teljes tisztelettel Pártos Béla.

„Nem kell törődni vele!”

Erre a levélre Shvoy Kálmán a következő választ küldte:

Igen tisztelt Pártos ur!

Az előadást nem én rendeztem, hanem Ujszeged polgársága s én éppen olyan vendég voltam, mint ön. Az előadás alatt pár

fiatal zöldinges — valószínűleg nyilaskeresztes fiatalember — néhányszor közbeszólt, hogy „Zsidó!” Én sem gyalázó, sem vallásigyalázó kifejezést nem hallottam, az ön beállítása tehát, hogy vallásigyalázás, vagy pláne hogy az ön személyére történt volna célzás, nem tapasztaltam. Meltóztatassék meggyőződve lenni, hogy egy leintés maga után vont volna egy összeütközést vagy személyes párbeszédet, esetleg botrányhoz vezetett volna, ami végeredményben teljesen az ellenkező célt szolgálja, mert egy ilyen esetből kovácsolnak ök maguknak állandóan reklámot és fegyvert. Az ily gyerekes, mint ön is mondja, — felelőtlen elemet — csinyjeivel vagy provokálásával szemben a legjobb el-lenszer, észre sem venni őket.

Hogy négy-öt zöldingkes fiatalember zsidót kiáltott, azt Pártos Bélának nem is szabad hallani, de főleg nem szabad ebből oly messzesemenő konzekvenciákat magára, a gyárra és a zsidóságra levonni!

Shvoy azzal fejezi be levelét, hogy ilyen formán ő nem is adhat elégtételt Pártosnak, de egyébként is okosabbnak tartja az ügyet nem bolygatni.

Orosz zsidók, magyar zsidók

A szegedi gyárigazgató nem nyugodott meg ebbe a válasza és újabb levelet irt Shvoy Kálmánnak. Elismeri a levélben, hogy őt személyileg nem neveztek meg a közbekialtók, de végeredményben a felolvasás szövege és az ehhez fűzött közbekialtások vallásigyalázást alakítottak ki.

„Abban Excellenciát határozottan tévedésben van”, — folytatja a levél — „hogy ilyesmit önértékes embernek nem kell meghallani. Épp ezért tartom én s velem együtt minden komoly gondolkodó ember az ilyen ismertető előadást úgy megszerkesztendőnek, hogy

ne élezze ki a dolgot azzal, hogy a lengyelzsidók és oroszok legaljából álló névsort az eredeti neveikkel együtt felsorolja, ami a személyek ismerete hiányában akármilyen vallású egyénről is van szó, maga után vonhatja a zsidók szidalmazását.

Ha pedig ennek dacára szükségesnek látszik a fenti részletek taglalása, még mindig fennmarad a mód az előadó részére, hogy megelőzőleg beszéljen a kommunizmus által sujtottakról, amely valláskülönbség nélkül ért mindenkit s az ellenforradalomról, amelyben szintén valláskülönbség nélkül együtt állott minden jóérzésű magyar ember. Egyformán szeretjük és kell, hogy szeressük hazánkat.

Az itteni zsidóságot tehát nem szabad egy napon sem említeni az elnyomott, pogromokon keresztül üzött és gettóban nyomorgó orosz-lengyel zsidókkal. Az üldözés tudvalevőleg, a legaljasabb indulatokat fejleszti ki. A nyomor és a piszok a bűnök melegágya.

Excellenciának megmutathatnám dédapám diszmagyaros arcképét, elmondhatnám, hogy nagyapám 1848-ban, tizenöt éves korában résztvett a szabadságharcban, hogy öreg édesapám, akit ön személyesen ismer, mint őrmester szolgált a végig az okkupációt s hogy én magam majdnem nyomorékká lettem jöttem haza a világháborúból.

De nemcsak mi, hanem ha alaposan megnézzük, a többi magyar zsidó családok is sok generáción át vérrel pecsételték meg a maguk magyarságát. Ha Excellenciád kíváncsága szerint nem venném észre a törtéteket, ezt azt jelentené, hogy meg kell hunyászkodnunk és sértéseket kellene, hogy lenyeljünk, ami éppen magyaros jellemünk miatt lehetetlen.

Ha pedig a gyűlölködés győzne éppen a fent enlítették miatt, így sokaknak — az igazak közül — kellene elvérezniük.”

A levélváltás ezzel még nem fejeződött be, mert állítólag tovább folyik erről a témáról a levelezés s az érdekes vita.



minőségileg utánöz-hatásian. Néhány évtized óta az egész világ egészségét óvja. Orvosi-lag ajánlva.



(21)

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ ÖNÉLETRAJZA

XIX. FEJEZET

EGY UTÁLATOS VADEMBER MEGTANULJA A CSALAST

Ujra fehérek között. Dahomeyben. Egy elsőosztályú utas. Megint Glasgow. Egy utálatos vadember. Megtudom, hogy fehér zsidók is vannak. Verekedés. Csalni tanulok.

Senki se mert üldözni minket, mert mindenki tudta, hogy a vezető a legközelebbi angol tábor felé tart. Igazuk volt. Még napkelte előtt egy aranyásó telep füstjét pillantottuk meg. A vezető ott elmondta, hogy mi történt, azután annyira, amennyire tudtam, én is elmondtam, hogy láttam, mint gyilkolják meg az ezredest.

Engem a tengerpartra vittek és egy Gabunba induló gőzösre tettek, éppen ellenkező irányba, mint ahová én menni szerettem volna. A legelső kikötőben, ahol a gőzös megállt, én kiszálltam. Ez Kotonu volt, Dahomey legnagyobb kikötője.

Itt tanultam meg először életemben, hogy csónak nélkül is partot lehet érni. Egy sodronykötélet dobta a hajóról a partra, ott megerősítették, engem egy kosárfélébe tettek és biztonságban a hajóról a partra csuszattak.

Semmi pénzem sem volt és Whydahba kellett mennem, hogy megkapjam a jegyet, hogy Skóciába visszatérhesek. Ere az utra mindent előkészített a hajóstársaság Whydahi ügynöke, akit G. Goedelnek hívtak.

Sikerült meggyőzőm egy benszülött dahomeyit, hogy történetem igaz és ő kölcsönzött nekem pénzt és én megváltottam a jegyemet a keskenyvágyú vonatra, amely a parton végig Kotonutól Whydaig közeledik.

Szerencsésen elérkeztem Whydahba és némi nehézség után végre megkaptam a hajójegyet, ezenkívül egy tiszfontos bankjegyet és kaptam egy bőröndöt tele új ruhával.

Két hétig kellett várnom, amíg egy gőzös Skóciába indult. Ugy rendezték el, hogy Liverpoolban tegyenek parta és onnan vonaton folytassam az utamat, Glasgowba.

Pontosan tíz hete múlt el, mióta elhagytam községemet és felszálltam a hajóra. Mennyi minden történést ily rövid idő alatt! Két éve és három hónapja, hogy távol voltam skóciai fehér apámtól.

Az uton Skócia felé semmi nevezetes dolog nem történt. Milyen más volt ez az út, mint az első hajón! Az első skóciai utamon ételleimet a padlóról ettem, a padlón aludtam valahányszor kinyitott az ajtó, a kabin sarkába futottam és sokat sírtam anyám és kis bajtársaim után. Most kényeztettek, dédelgettek úgy az utasok, mint a stewardok, akik csodálkoztak azon, hogy egy benszülött fiu az elsőosztályú utasok között kel át a tengeren.

Az utasok fehér emberek voltak, nyugat-afrikai kereskedelmi cégek alkalmazottai és kormányhivatalnokok, akik szabadságukra utaztak át Angliába. Mindegyik dadogott valamit a parti benszülöttek nyelvén, de egyik sem tudott velem az én nyelvemen beszélni. Mindegyik hallott az én népemről, de egyikük sem találkozott még az én emberemmel, mert a mieink nem mertek a tengerpartra menni, hogy a parti fehér emberekkel üzletet kössenek. Az én népem nagy szegénynek tartotta volna, hogy csak szóba is álljon egy krumán-nal, ilyen szennyes tevéssel.

Ez az út megközelítően se tartott olyan sokáig, mint az előbbi, mert hajónk, az Elmina, személyszállító, gyors gőzös volt. Eszre se vettem és már Liverpoolban voltam. Liverpoolban vonatra ültem és 1902 július 27-én reggel Glasgowban voltam. Némi kérdészködés után bekopogtam a Driveon gazdám házába.

Amikor első utam után hazaérkeztem Afrikába és megpillantottam fekete apámat, — bármilyen különösnek lássák is — nem futottam hozzá, hogy megcsókoljam és látásán nem éreztem valami különös örömet. Most épp az ellenkezője történt! Hogy fehér apám házába érkeztem, nagyon örültem, hogy újra látom, nagyon örültem mindenkinek és úgy látszik, az egész ház nagyon örült nekem. Meglehet, hogy fekete apám

nem mutatta oly nyíltan érzelmeit, mint ezt fehér apám tette. De annyi bizonyos, hogy egészen más érzés töltött el, amikor a glasgowi otthonba érkeztem. Mindenki — még a cselédek is — sokszor átölelt, megcsókolta, mintha rokonuk, hozzátartozójuk volnék.

A legkülönösebb mindebben az, hogy én egészen természetesen tartottam érzelmeimnek ezt a kifejezését és nem ellenkeztem. Az én hazámban nagy szegény, ha az apa megcsókolja a gyermekét, de ő néhanapján megengedi, hogy gyermeke megcsókolja a kezét. Még az anyák is elhárítják gyermekek csókját, ha az szájon akarja csókolni őket, de némely gyermek mégis megteszi, mielőtt anyja ezt megakadályozhatná. Az én népemben igazán nincs semmi gyöngédség, vagy szeretetnyilvánítás vágya. mert vallásunk ezt nem tanítja: így azután megérthetik, hogy milyen különös lehetett nekem, hogy megengedtem, hogy ezek az emberek itt, ebben a skót házban úgy cirógassanak, dédelgessenek.

Sok angol szót, amelyet tudtam, mielőtt Afrikába visszautaztam, már elfelejtettem. Így hát megérthetik, hogy mennyire megzavart, ha egy és ugyanazt a dolgot más és más néven nevezték és olyan elnevezéseket hallottam, amelyek a társaság különböző rétegeiben sértésnek hangzottak el. Volt egy csomó dolog és egy csomó szó, amelyet elfelejtettem, mert réges-rég nem használtam. Így fel kellett hát újítani emlékezetemben. Néhány napon át szigorúan őriztek, nehogy eltörjek valamit vagy valami utálatosságot kövessék el, mert újra vadember lettem.

Fiatal gazdám csakhamar megint jó pajtasok lettünk és ő szabadított fel megint a házi őrizetből. Ez a skót fiu nagyon, nagyon türelmes volt és egész szülnidejét azzal töltötte el, hogy újra megtanított azokra a dolgokra, amelyekre már egyszer nagynehezen megtanított, mielőtt Skóciából hazautaztam.

Sok kellemetlenséget okoztam a háziaknak azzal, hogy ha a vendégeknek engem mutogattak, akkor én biztató szavaim és beszédük közben különös váratlan dolgokat csináltam vagy közönséges szavakat mondtam, ami mindenkit meglepett és meglepett. De ezekről a dolgokról fiatal gazdám gyorsan le szoktatott és életem egészen kellemes, nyugodt volt.

Fiatal gazdám már egészen nagy fiu volt és bár csak két évvel idősebb nálam, sokkal magasabb és egészen más alaku. Fiatal gazdám barátai mind távol voltak és unalmas lehetett idejét velem egyedül otthon eltölteni. De mindig kitalált valami mulatságot kettőnknek, gyakran mentünk a parkokba, kertekbe és mindenféle a glasgowi játszótérre.

Egy nap, mikor éppen a Kelvingrove Parkban voltunk és kis gazdám szorgalmasan kriketezett, engem elcsalt egy rezesbanda játéka. Sokáig, hosszan hallgattam a zenekar játékát, mert tetszett nekem a muzsika, hát csak ott ödögtem a zenepavillon előtt.

Mikor végre eszembe jutott fiatal gazdám és meg akartam keresni, oly sok volt az ember, hogy egyiket nem tudtam a másiktól megkülönböztetni.

A földön találtam egy darabka ugynevezett fekete édesgyökeret és miután megvizsgáltam, mint mindent, ami a kezembe került, rágni kezdtem. Egy kis lencsöke haju, kopottas öltözötű lányka hozzám futott és el akarta venni. Nem értettem meg mindent, amit mondott, olyan gyorsan beszélt, de azt tudom, hogy azt mondta: Blacyk (fekete). A házába kaptam, huzni kezdtem, karmolni és ő is húzta a hajamat és rugdosta a lábamat. Ő is kiabált, én is kiabáltam. Ekkor odalépett egy fiu és szétválasztott minket és a lány elmondta neki, hogy mi történt. A fiu elvette tőlem az édesgyökeret

és maga mögé tartotta. A lány közé és közém állott, nem lármázott és semmiféle zajt nem ütött. Egészen csendben maradt. Némasága kissé megijesztett, mert ez szememben erőt adott neki. Mindig félek a halgatag emberektől.

Amikor a kislány befejezte panaszkodását, a fiu felém fordult és megkérdezte tőlem, vajjon az édesgyökér az enyém-e. Nem-et intettem fejemmel. Nem volt az enyém, tehát nem mondhattam, hogy az, mert akkor hazudtam volna és akkoriban még nem tanultam meg tudatosan hazudni. Sokszor gondolkodtam azon, hogy mit is mondott volna helyemben egy civilizált fiu. Azóta láttam és megtanultam, hogy a „találás jogán” sokan megtartanak tárgyakat és gyakran jutott az eszembe, vajjon nem lett volna-e jogom azt mondani, hogy az édesgyökér az enyém, mert én találtam meg.

Amikor azt mondtam, hogy az édesgyökér nem az enyém, a fiu, aki a döntőbíró szerepét játszotta, odaadta a lányának. A fiu mindezt bizonyos tiszteletet várt a lánytól és úgy akarta átadni a édesgyökérét. De a lány szinte kitépte kezéből, el akart futni, de a fiu utólrte, elvette tőle az édesgyökérét és valamit mondott neki. A lány erre azt mondotta neki:

— Köszönöm!

Ez nagy hatással volt rám és már nem bántott, hogy elvették tőlem az édesgyökérét. Egész közel mentem a fiuhoz, mert mellette olyan biztonságban éreztem magam. Beszélgetni igyekeztem velem, de nehéz volt magát megértetni. Hazavitt házukba, ott láttam az anyját és egy férfit. Hogy milyen viszonyban volt az a férfi a fiuval, azt sohasem tudtam meg, de ennek a fiunak a házában fedeztem fel, hogy vannak fehér izraeliták is. A fiu családját Ansel-nek hívták és zsidók voltak. Hosszu ideig hihetetlen volt előttem, lehetetlennek tűnt fel, hogy fehér ember is lehet izraelita.

A fiu visszavezetett a parkba, ahol megtaláltuk fiatal gazdám, aki még mindig kriketezett. Egy nagy darab süteményt majszoltam, amelyet attól az asszonytól kaptam. Amikor fiatal gazdám látta, hogy süteményt eszem, nekem rontott és ki akarta tépni kezemből. A zsidó fiu megakadályozta ebben, miután nem tudta, hogy kicsoda az én fiatal gazdám. Ebből természetesen páciás verekedés támadt.

Hogy tudott verekedni az én fiatal gazdám! De ugyancsak tudott verekedni a zsidó fiu is. En meg faltam a süteményt és nevettem a verekedésen. Kiabáltam, mint a többi fiu, aki nézte és azt mondtam, amit ő mondott. Minden rossz szavukat ismételtem:

— Az állkapcsába! Üsd a büdöst! — és több ilyesmit.

Ordítottam a gyönyörűségtől, a füben hemperegtem örömben és arra nem is gondoltam, hogy én vagyok a verekedés oka.

Fiatal gazdám sohasem engedte, hogy valamit egyem, mielőtt ő meg nem vizsgálta. Mert megvolt az a szokásom, hogy mindent felemeltem és megvizsgáltam és megkóstoltam. Fiatal gazdám ismerte ezt a szokásomat és természetesen azt hitte, hogy a süteményt a földön találtam. Másrészt a zsidó fiu nem tudta, hogy fiatal gazdám az én őrizőm. Azt hitte, hogy egy komisz fiu el akarja lopni a süteményemet, hogy ő maga egye meg.

Igy verekedtek egy darab sütemény miatt, fiatal gazdám az orra vére folyt, a zsidó fiu keze feldagadt, én meg egy darab süteményhez és vidám mulatsághoz jutottam. Olyan sokat és olyan hangosan nevettem fiatal gazdám, hogy ez felingerelte őt, de úgy gondolom, felesleges elismételni azokat a nem hízogó szavakat, amelyeket nekem mondott.

Fiatal gazdám azt mondta anyjának, hogy egy kriketlabda csapta meg, attól eredt meg annyira a vére. Ez tudatos hazugság volt és én sokszor csodálkoztam azon, hogy miért kellett hazudnia egy olyan jó mulatság miatt, mint amilyen egy verekedés, különösen, amelyiknél elindul az orra vére. Csak azért nem mondtam meg az igazat, mert engem senki sem kérdezett. Beszéd közben felhasználtam néhány olyan

szót, amelyet fiatal gazdámól hallottam, mialatt verekedett és a komornyik megbotráncozott, hogy miért beszélek ilyen csirkefogó nyelven, amint ezt ő mondta.

A ház nem volt valami kellemes a nyári hónapok alatt. De fiatal gazdám elvitt mindenfelé, ahol csak valami látványos akadt. Elvitt egy Laird nevű helyre az ayrshirei prépostság székhelyére. Elvitt Addrossan-ba és több más helyre a Wemyss-öböl partján. Rothesay-ban találkoztunk újra a zsidó fiuval, aki véresre verte fiatal gazdám orrát és akit fiatal gazdám úgy megvert, hogy kékre dagadt a szeme. Különös, de én ismerem fel előbb. Amikor megpillantottam, nevetni kezdtem. Fiatal gazdám egy pillanatra kissé meghökent, mert nem tudta, hogy mitől lettem egyszerre ilyen vidám. De akkor már hozzám futott a zsidó fiu és olyan gyorsan hadart, hogy beszédéből egy szót sem érttem. Örültem, hogy újra látom és szerettem volna, ha fiatal gazdám újra verekednek. Nagyon vidám mulatság volt.

A zsidó fiu beszédbe elegyedett fiatal gazdámval és úgy látszott, hogy összebarkóznak. Keztfogtak egymással és a zsidó fiu azután elment, egy férfival beszélgett, akivel sétált, azután visszajött hozzánk és velünk maradt. Együtt sétáltunk tovább. Nevetgéltek, tréfálkoztak és bárha nem is értettem tréfáikat, én is kacagtam, ugráltam, viháncoltam és kiabáltam gazdám, új barátja és más mindenki öröme, aki csak látott engem.

Amikor hazatértünk, igyekeztem mindent a legjobb tudomásom szerint elmesélni, hogy hol voltunk, hogy mi történt és természetesen mindent elmondtam kis gazdám új barátjáról is. Nem tudtam, hogy mi volt a baj, de valami nem tetszett a ház asszonyának, aki lesdítta fiatal gazdám, aki velem együtt vacsora nélkül, sirva ment aludni. Az éjszaka folyamán felkeresett engem, levitt a hátsó lépcsőn az éléskamrába, ahol mindenféle jóval, tejjel és más minden, amit csak találtunk, szívünk szerint telefaltuk magunkat.

Fiatal gazdám ezek a kis csalásai mély benyomást tettek rám és sokat foglalkoztattak. De nem telt bele sok idő, magam is megpróbáltam ugyanugy tenni. Nem megselekedni volt nehéz, hanem megmagyarázni, ha rajtacsíptek. Fiatal gazdám mindig tudta, hogy mit mondjon, de én mindig bevallottam a bűnt, miután lelepleztek. Nem tartottam szükségesnek, hogy bevalljam minden rosszaságomat, ha rajtacsíptak, de nem tudtam semmit sem letagadni, ha egyenesen megkérdeztek. Az én benszülött nyelvemen sokat tanultam bocsánatot kérő vagy kifogásokat kereső szavakat, ezekre csak angolul szoktam. Sokáig állandóan magam mártottam be magamat.

Például megtiltották, hogy egyedül hagyjam el a házat, én mégis megtettem úgy, ahogy azt fiatal gazdámól láttam, aki csendesen fellopódzott az emeletre, ott egy kis zajt csapott, egy ideig csendben maradt, azután elment. Így tettem én is, magamra vettem holmijaimat, de a főkapun mentem ki a hátsókapu helyett. De akkor hirtelen rám szólt egy komoly hang.

— Egyedül? ... Egyedül megy el, fiatalember?

Igy feleltem:

— Igen, igen! ... Ki... egyedül... nem... igen... nem én... én!

Megzavarodtam és nem tudtam, hogy mit mondjak. Bár ilyenkor azzal büntettek meg, hogy nem adtak ebédet, mégis nagyon sokat nevettek rajtam. De fiatal gazdám gondoskodott rólam, mikor a házban már minden sötét lett, hogy én is jóllakjam.

Könyvek Folyóiratok Diszertációk

a legmodernebb kivitelben készülnek a

FRATERNITAS

Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság
nyomdájában Cluj, Str. Baron
L. Pop 10. Telefon: 8-61.

HIREK

Radio Columbia Ingelen
1937. typ.
Constructio-
nál Plata Unirii St. Telefon: 95.

— **SEBA KÖVET PRÁGÁBA UTAZOTT.** Bucurestiből jelentik: A Curentul ja: Jan Seba csehszlovák követ tegnap utazott Prágába. Elutazása előtt megbérelést folytatott Antonescu külügyminiszterrel. Az állomáson Seba-t Ostrouski ovjet követ bucszattatta. Sebat a cseh-lavák ügyvivő helyettesíti távolléte att.

— **A Népszövetség alexandrettei megfigyei** Beyruthba érkeztek. Beyruthból jelenk: A Népszövetség megfigyelői néhány apra elutaztak Alexandretteből Beyruthba, hol felkeresték Martel francia főbiztost. Beyruthból Damaszkuszba, majd Antióhiáa utaznak a megfigyelők.

— **Ha fáj a feje és szédül, ha teltség, zalmat, gyomorégést, vértódlást, szongást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb egy pohár természetes Ferenc József keserűvizet,** mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epikiválasztást fokozza, az anyagcsere megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti. Az orvosok ajánlják.

— **Amikor a gazdák egymás között rendezik meg a hatósági végrehajtást.** Targumuresi tudósítónk jelenti: Oltean János, Muramare községbeli bíró mult év januárjában árverést akart tartani az erdőben. Az árverést azonban Dumitru Joan és Scridon Joan földműves különböző fenyegetésekkel megakadályozták és a földeket a saját részükre árverezték el. A községi bíró hatóság ellen elkövetett erőszak címén indította meg az eljárást a gazdák ellen. A törvényszék Dumitru Joant 20 napi elzárásra ítélte, míg Scridont felmentette.



Csütörtöktől

Davila Mozgóban

— **Antonescu csak a hó közepén utazik Törökországba.** Bucurestiből jelentik: Tekintettel arra, hogy még nem épült fel náthalázából, Antonescu külügyminiszter elhalasztotta ankarai útját és csak 12-én utazik el az országból. 15-én Athénbe érkezik a külügyminiszter, aki ottan résztvesz a Balkán-szövetség tanácsülésén s annak végeztével megy Törökországba. Remélhető, hogy Antonescu péntekig teljesen felépül és elutazhatik.

— **Dr. Löwy Miklós előadása a targumuresi Avodah-clubban.** Tudósítónk jelenti: Dr. Löwy Miklós édeskes előadást tartott a napokban a Zsidó Nemzeti Szövetség helyi csoportja egyik dienstjén „Babona a zsidóságban” címmel. Az előadó először azt fejtette, hogy a hit és babona között csupán alig észrevehető határvonal van, majd sorban elemezte színesen a Talmud mindazon részeit, amelyekben az egyes babonák fel vannak sorolva. A különböző varázslatokról és a babona érdekes elemeiről értekezett még élvezetes formában dr. Löwy Miklós, akinek érdekes témájú és mindvégig lebilincselő előadását nagyszámu közönség hallgatta végig és tapsolta meg.

— **A bucaresti ujságírószindikátus újra Sandulescu választotta meg elnökének.** Bucurestiből jelentik: Az ujságírószindikátus tegnap tartotta közgyűlését, amelyen a következő vezetőséget választotta meg: Sandulescu, Gh. Mitache és M. Conit.

— **Jákob ősatyja és fiai.** A Keren Hajisuv földvásárlási alap javára február 20-án előadják Clujon a katolikus gimnáziumban „Jákob ősatyja és fiai” című színművet, amelyet Rössler Lajos, az ortodox zsidó hitközség kitűnő karmestere tanított be. Színetek közben koncertet tartanak, amelynek keretében David, a kilencéves csodakántor is közre fog működni.

Roosevelt elnök beutazási vizumot és hajójegyet küldött az elbocsátott lengyelországi zsidó városi tisztviselőnek

Baruch Maranc levéiváltása a washingtoni Fehér Házzal

Varsó, február 8. Baruch Maranc városi tisztviselő volt Luck lengyel helységben. Néhány héttel ezelőtt levelet kapott feleteseitől, amelyben tudomására hozzák, hogy el van bocsátva. A zsidó városi tisztviselő, aki éveken át szolgálta hűségesen a várost, kétségbeesett helyzetében levelet intézett Franklin D. Roosevelthez, az Egyesült Államok elnökéhez, amelyben elmondja, milyen sorsra jutott és kéri az elnököt, adjon neki beutazási engedélyt Amerikába.

— **Időprognózis.** Változó felhőzet, többnyire borus ég, enyhe déli és délnyugati szél, változatlan hőmérséklet, nedves ködös idő, esők az ország nyugati részében általános jelleggel. Ma dében 13 órakor a fővárosban talajmentén —5 fokot, a szabad levegőn —2 fokot mértek. Az ország északi részében ma éjjel még hideg volt. Cămpulungban (Moldova) ma éjszaka —12 fokot mutatott a hőmérő. Az utolsó 24 órában beállt olvadás miatt az egész országban megdagadtak a folyók, az áradással fenyegetnek. A Duna 4 métert is emelkedett helyenként. A Siret, Prut és Barlad elhagyták medrüket. Nagyobb kiterjedésű mezőségek vannak fenyegetve.

— **Rendszeres vizirrepülőgépjáratot indítottak meg Anglia és a dominiumok között.** Londonból jelentik: A Castor nevű óriásvizirrepülőgép ma reggel felszállt Southamptonban. A gép rendes járatot fog lebonyolítani Anglia és a dominiumok között. A Castor Brindisín keresztül India és Ausztrália felé vette útját.

SYLVIA SIDNEY
premierfilmje

Szenzációs műsorral szerepel február 15-én, hétfőn este Enrico Mainardi, a világhírű csellóművész szimfonikus hangverseny keretében az Operában. Két évvel ezelőtt frenetikus sikert aratott Mainardi amikor a közönség színi nem akaró tapsokkal ujjab és ujjab ráadásokat kényszerített ki Mainardiból. A hétfő este megtartandó hangversenyén Mainardi a szólószámain kívül, amit a napokban közölni fogunk, két zenekari számmal is szerepelni fog, amikor is Boccherini és Dvorak nagy csellóversenyeit is elő fogják adni. Mainardi amerikai és angolai turnéja előtt egyetlen estén szerepel a clujai közönség előtt, úgyhogy hosszú ideig nem lesz alkalmunk hatalmas, nagy művészetben gyönyörködni. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni. Jegyelővétel a fővárosi kioskban pénztáránál.

Miért ne lenne még szebb?... amikor ez olyan könnyű...

Vásároljon 3 darab CADUM szappant!
Használjon egyet. Majdnem egy hónapig tart! Ha használata után nem győződött meg róla, hogy a Cadum szappan a legkitűnőbb szappan — háló regeneráló tulajdonságainak és annak a jótékony hatásnak, amelyet az epidermiszre kifejti — küldje vissza a használt szappan csomagolását a másik két megkezdetlen szappannal együtt a Cadum irodának, Bucuresti, Strada Sf. Ionica, 8. Minden formalitás nélkül!

Garantáljuk teljes megelégedését.

visszatérítik önnek a teljes kiadott összeget.

Cadum Szappan 20 lei darabja

Dr. Fischer József lett újból a cluji kongresszusi hitközség elnöke

Vasárnap, február hó 7-én tartotta tisztújító közgyűlését a cluji izr. hitközség. A nagyszámban megjelent képviselőtestület egyhangu lelkesedéssel dr. Fischer József eddigi elnököt választotta meg ismét a hitközség elnöki tisztségére. Dr. Fischer József, akit ezalkalommal 7-szer választottak meg, székfoglaló beszédében rámutatott a hitközség és általában az egész zsidóság mai sulyos helyzetére, a jövő még sulyosabb megpróbáltatásaira. Kiemelte, hogy a hitközségi elnökség ma nem dísz és megtiszteltetés csupán, hanem sulyos feladatok és kötelezettségek vállalása. Minthogy a közbizalom ismét személyében összpontosul, igéri, hogy lankadatlan erővel, fáradhatatlan buzgalommal és zsidó szeretettel a teljes objektivitás szem előtt tartásával fogja továbbra is a hitközség hajóját kormányozni. Munkájához az újonnan megválasztandó előjáróság, az új képviselőtestület, valamint a hitközség minden egyes tagjának erőteljes, áldozatkész és hathatós támogatására számít. Le kell győznünk a közönyt, mellyel egyes hittestvéreink a hitközség és annak intézményei irányában eddig viselkedtek. Fére kell tenni egyéni és személyi szempontokat és azokat a köz érdeke alá kell rendelni. Több érdeklődést és áldozatkészéget kell tanusítani és akkor biztos, hogy a hitközséget mai nehéz helyzetéből egy jobb jövő felé fogják vezetni. Az elnöki program tengelyébe a középiskola és kulturház létesítését helyezte.

Az elnöki székfoglaló után a képviselőtestület megválasztotta a hitközség új előjáróságát; egyhangu határozattal alelnökké választották Heves Vilmos a gazdasági ügyek és Rózsa Mór az adminisztratív ügyek élére. Az iskolaszék elnöke: Klein Gyula lett, a jogügyi-bizottság elnökéül dr. Lusztig Jenő ügyvéd, a szertartási-bizottság elnökéül: Katz Ignác, a gazdasági és kulturális ügyosztály élére pedig Sipos Jenő választották meg. A hitközség pénztárnoka Grünwald Géza, ellenőre: Kelemen Bernát, gazdájára pedig Farkas Ernő előjárók lettek. Az előjáróság tagjai: Boros Bernát, Braunfeld Henry, Hoffmann Imre és dr. Balázs Endre ügyvéd. Örökös tiszteletbeli előjárókká a közgyűlés Szabó Jenő, Grosz Frigyes és Havas Lázár tagokat választotta meg.

A közgyűlés végül megválasztotta az összes szakbizottságokat és szövetségi delegátusokat és ennek befejezése után úgy a régi, mint az új előjáróság tagjai dr. Fischer József elnök vezetésével tisztelgő látogatást tettek dr. Weinberger Mózes főrabbinál, aki szeretettel üdvözölte az újonnan megválasztott vezetőséget.

(L. S.)

— **Egy mexikói helységben a rendőrség behatolt egy tiltott szekta templomába.** Mexikóból jelentik: Orizaba helységben, Veracruz államban a rendőrség behatolt egy tiltott szekta templomába és a lelkeszt leteremtett. A hívők és rendőrség között összütközésre került sor. Egy asszony meghalt, egy gyermek sulyosan megsebesült. Hetven embert letartóztattak.

— **Házhelyet és házadómentességet kapnak a hadviselt kintutetett tisztek.** Bucurestiből jelentik: A szenátus nemzetvédelmi bizottsága elfogadta azt a javaslatot, amely nemzeti javadalmasításban részesíti a kintutetett háborutviselt tiszteket. A szenátus bizottsága által elfogadott javaslat értelmében az illető tisztek lakhelyén a községtanácsok 300 négyzetméterig terjedő földdarabot utalnak ki számukra minden megterítés nélkül. Öt évig házadómentességet biztosítanak számukra és családjaik számára azzal a feltétellel, hogy román állampolgárok legyenek. A hadviselt tisztek özvegyei is részesülnek ebben a javadalmasításban a már felépített vagy felépítendő házaik után azon pillanattól fogva, hogy azok lakhatóvá válnak.

fejfájás ellen Beretvás pasztilla!

— **Egy amerikai román leány politikai karrierje.** Bucurestiből jelentik: Az America című lap híradása szerint Miss Ana Radu amerikai román leányt Ohio-állam kongresszusának (parlamentjének) titkárnőjévé nevezték ki. A lap méltatja a fiatal román leány sikerét.

Gyűlölet városa
Sylvia Sidney.

— **Ma, kedden este 9 órakor Raffy Adám: „Máglya” irodalmi törvényszék a cluji Davila Színházban.** Jegyek még korlátolt számban a színházi ügynökségnél, főtér, autobusz-állomás és este a pénztárnál.

Beretvás pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

— **Országos vásár.** Jibou községben, jud. Salaj, e hó 10-én országos állatvásár, 11-én, országos kirakodó vásár lesz.

— **Antonio Adverso bemutatója Hollywoodban.** Néhány hónappal ezelőtt zajlott le az Antonio Adverso ünnepélyes bemutatója Hollywood legszebb filmszínházában. Hervey Allen, a világhírű könyv szerzője a bemutató előtt a következő levelet intézte Jack L. Warner igazgatóhoz: „A legnagyobb bók, amit a főszereplőknek mondhatok az, hogy Mervyn le Roy vállalta a film rendezését, mert játékaikat tökéletesnek találta. A fiatal Antonio minden képeletet felülmúlóan játszik. A legjobb színész, akit életében láttam. Maria, Angela, Faith, Neleta oly tökéletesek, hogy az érzésem volt, most szállottak ki regényem lapjai közül. Néhány oldalt kellene szentelnem minden egyes főszereplő dicséretére, anélkül, hogy sikerülne játékaik nagyszerűségét kellően értékelnem. Kiváló hive: Hervey Allen.”

Tágas üzlethelyiséget
megfelelő mellékkeliségekkel, legalább 2 kirakkal, melyek legkevesebb 90 m² nagyok, Clujon

mielőbb bérbeveszünk

Helyzet: Piața Unirii vagy Str. Regina Maria jön számításhoz. Részletes ajánlatok, pontos hely, bérösszeg, nagyság, homlokzatszélesség, kirakat száma, beköltözhetőség időpontja, stb., stb. megjelölésével küldendők: Rudolf Mosse S. A. Agenție de Publicitate, Arad, Bdul Regina Maria 18. „GROSSUNTERNEHMEN” jellegre.

ek ok lók készült TAS nyrtásra. Baron on: 8-31.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Megérkezett Romániába a Spanyolországban elesett két legionárius holtteste

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A spanyol polgárháborúban a felkelők oldalán elesett Motza és Marin holttestét két napja utnak indították Románia felé Spanyolországból. Egyes hírek arról számolnak be, hogy a két koporsót Clujon keresztül viszik Predealba. Hivatalos jelentés szerint azonban a polgárháborúban elesett két román fiatalember koporsója megérkezett a lengyel-román határra és így valószínűtlen, hogy Clujt is utbaejtenék. A koporsók útjába eső minden nagyobb állomáson istentiszteletet tartanak. Cernautiban a Totul pentru Tara tagjai engedélyt kértek a belügyminisztériumtól, hogy Ion Motza és Vasile Marin koporsóit felravatolozhassák az ottani székesegyházban.

„Csak a demokrácia mentheti meg az ország egységét”

Ion Clopotel előadása a clujti építőmunkások otthonában

Cluj, február 8. Ion Clopotel az Adeverul munkatársa, a kitűnő publicista, vasárnap délelőtt 11 órakor „Az albaiuliai pontok” címmel előadást tartott az építőmunkások otthonában. Az előadó az albaiuliai pontok ismertetése keretében aktuális politikai, sőt világpolitikai beszámolót tartott. Előadásának vezérfonala az volt, hogy életben kell tartani az 1918-ban megállapított pontokat, amelyeknek a gyakorlatban alkalmazása elengedő az ország belső békejének és jólétének fenntartásához.

Hangsúlyozza Clopotel előadásában, hogy nemcsak a többségiekre, hanem a kisebbségekre is alkalmazandók ezek a pontok, mert Románia a történelmi nevezetességű albaiuliai gyűlésen megígérte, hogy egyenlő jogokat biztosít az ország állampolgárainak tekintet nélkül azok etnikai származására. Ezután a demokráciáról beszélt. Kifejtette, hogy a történelmi materialista szemléletnek nagy szerepet tulajdonít valamely ország demokratizálásában. Felsorolja a nagy Bratianukat és Spiru Haretet, de más kiváló román politikusokat is, akik mind a történelmi materializmus szemléletén keresztül nyerték el demokrácia látószögüket, amellyel hazájukat és népüket szolgálták.

A jelenlegi liberális párt — mondja a szónok — eltért a demokratikus régi hagyományoktól, amelyek nagyra tették ezt a pártot. A párt demokráciától való elhajlásának főismérve az, hogy nem tartják be az albaiuliai pontokat. Nemcsak az anti-revizionista gyűlések és a milánói beszédre adott válaszában kell hivatkozni e pontokra, hanem alkalmazni kell azokat a mindennapi életben is.

— Alba-Iuliában kimondották: csak a demokrácia tudja megtartani az ország egységét. Ma a nacionalizmus divatját éljük, — folytatta a szónok — egyik ember tul akar tenni hazafiasságban a másikon. Senkinek nem engedjük meg, hogy leckét adjon nekünk a hazafiságból, mert törvénytisztelő állampolgárai és jó fiai vagyunk ennek az országnak.

Clopotel végül azzal fejezte be előadását, hogy az ország demokratái nem kérnek egyebet, mint az albaiuliai pontok megvalósítását.

Felakasztotta magát a kettős férjgyilkossággal vádolt arad-megyei parasztlaszony

Az aradi bünper váratlan fordulata

Arad, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Egyik legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Zaránd községben kettős férjgyilkosság vádjával letartóztatták Varga József né parasztlaszonyt. Varga József néhány nap előtt gyanus körülmények között halt meg és emetése után az ügyészségre több feljelentés érkezett, hogy a gazdát felesége mérgezte meg. A feljelentők szerint Vargáné nemcsak Varga Józsefet, de első férjét is eltette láb alól. Az ügyészség a feljelentő levelek alapján elrendelte Varga József holttestének exhumálását és a belső szerveket a bucuresti bünygi vegyvizsgáló intézetbe küldték fel annak megállapítására, hogy valóban tartalmaz-e mérget.

Miután a vegyvizsgálat eredménye kész, a vizsgálóbíró Varga Józsefnét

bizonyítékok hiányában szabadlábra helyezte,

de utasította az aradi csendőrséget, tartsa állandó megfigyelés alatt a kettős férjgyilkossággal vádolt asszonyt. Vargáné hazautazott községébe, ahol észrevette, hogy minden lépésére vigyáznak. Vargáné miután látta, hogy nem kerülheti el a hatóságok éberségét és alighanem a büntetéstől való félelmében is, az elmúlt éjszaka felakasztotta magát.

Mire észrevették, a kettős férjgyilkosság gyanúsítottja már halott volt.

Az ügyészség megadta a temetési engedélyt, de az ügyben a vizsgálatot tovább folytatja, mert valószínűnek látszik, hogy amennyiben Vargáné valóban elkövette a gyilkosságokat, büntársak segítségével tette.

ROYAL slágermozgó, Csak két napig! Ma, kedden és holnap, szerdán! Közkívánatra!

Szerem! Bűn! Szenvedély! Vágy! Lemondás! Szenvedés!

Örvény

A francia film kirobbanó sikerű diadala, mely magával ragadta az egész világ kulturális közönségét! Ragyogó kritikák a világsajtóban!

Cuza az ország külpolitikájának revízióját követelte a kamarában

Iorga interpellációja a szövetségesekkel való szolidaritásról

Mit mondott Iorga a lengyelekről, zsidókról és kutyákról

Bucuresti, február 8. A szenátus mai ülésén Gafencu interpellált az Orleanu szenátor által már említett kérdésben a montreuxi tengerszoros egyezményvel kapcsolatban. Rámutatott arra, hogy Orleanu támadta Titulescu politikáját és olyan megjegyzéseket fűzött két szövetségesünkkel való viszonyunkhoz, amiket nem lehet szó nélkül hagyni. Annál is inkább nem, mert a kormány kijelentette, hogy mindenben szolidáris a volt külügyminiszter politikájával.

Gafencu idéz az 1936 július 15-i minisztertanácsi közleményből, amely méltatja Titulescu tevékenységét és teljes egészében helyesli külpolitikáját. „Ennek a politikának célját szolgáló összes intézkedések maga a kormány politikáját képezik és a kormány által lettek elhatározva” — így szól a közlemény. Gafencu felvilágosításokat kér a külügyminisztertől. Kérdi, vajjon fenntartja-e az azelőtti irányvonalat a külpolitikában. Az ország magasabb érdekei miatt kér felvilágosítást. Ennek előmozdítása végett interpellál.

Melyik volt miniszterelnöknek neve kezdődik i betűvel?

Iorga szóval fel ezután és közli, hogy a kamara egyik ülésén Goga olyan kijelentést tulajdonított egyik volt miniszterelnöknek, akinek neve i betűvel kezdődik, hogy „szá-

momra egy lengyel, egy zsidó és egy kutya egyet jelent”. Tiltakozom ezen állítás ellen — mondja Iorga —, mert csupán az én nevem kezdődik i-vel a volt miniszterelnökök között. Lengyelország iránt tisztelettel viseltetem. Beck csatlakozott ugyan a német politikához, de rövidesen eltért attól. Meglepetésünkre adtam kifejezést egy cikk keretében előlött és rámutattam arra, hogy egy német közmondás szerint „egy lengyel, egy zsidó és egy kutya egyet jelent”.

Iorga a szövetségesekkel való szolidaritásért

Ami a Jan Seba könyvével kapcsolatos vitát illeti, Iorga rámutat arra, hogy egy külügyminiszter nem mondhat ki mindent, amit tud. Nekünk is kötelességünk kevesebbet beszélni a külpolitikáról és tisztelettel kezelni egy szövetséges és baráti állam képviselőjét. Az egész világ tudja, kivéve vagyunk szövetségesek, akikhez bizonyos szerződéses filnek, amiket becsületesen tiszteletben tartottunk és fogunk is tartani. A jugoszláv-bolgár paktum nem tetszik nekem, de ez nem érítheti Jugoszláviával való szövetségünket, mint ahogy Csehszlovákiának a szovjetekkel szembeni politikája nem érítheti vele való szövetségünket. Románia sohasem fog közreműködni szövetségeivel való kapcsolatainak megszakítására

érdekében. Volt idő, amikor nálunk egyesek a hármasszövetség mellett kardoskodtak, míg mások a központi hatalmak mellé álltak. Ez volt egyik fő oka a világháború alatt gyengeségünknek és úgy tünik fel nekem, hogy ma hasonló helyzet teremődik az közösi szolidaritás hiánya miatt. Egyre csakhogy Németország mellé álljunk, madják szövetségeseinket. A kisanant szómunkra egyért van: Biztosítja határainkat. Itt megállunk. Vannak katonai szövetségeink és minden ami kell, hogy amikor e határokat megtámadnák, három hadsereg egyet kell alkotson.

Cuza a külpolitika revíziójáért

Ezután Cuza beszélt, aki kijelentette, hogy nem kell ugyan megváltoztatni az ország külpolitikáját, de mindenesetre revízió alá kell venni.

A kamarában Jacobescu nemzeti parasztpárti összegezi a Jan Seba ügy vitáját és megállapítja, hogy Goga tévedett azzal az állításával, hogy Seba könyvét az egész csehszlovák sajtó kifogásolta. Az igazság az, hogy a lapok beszámolóit Seba könyvével szemben egyáltalában nem barátságosnak

Egy zsidó orvos után uccát neveztek el egy osztrák keresztényszocialista városban

Érdekes hírt közölnek az osztrák lapok. Sauerbrunn osztrák fürdőhelyen az ősz folyamán elhunyt dr. Hoffmann Zsigmond egészségügyi tanácsos, aki majd 40 éven át működött, mint orvos. Hogy milyen nagy tiszteletnek örvendett ez a zsidó orvos, aki zsidóságát mindenkor fennen hirdette, legjobban bizonyítja azon tény, hogy fürdőváros tanácsa a kormány beleegyezésével a fürdőhely legszebb uccáját Dr. Hoffmann uccának nevezte el, hogy ezáltal örök emléket állítson egy zsidó orvos és nemes ember emlékének. Dr. Hoffmann, akinek emlékét egy keresztényszocialista város vezetősége így tisztelte meg, fivére volt Hoffmann Jenő recai gázgyári igazgatónak.

LEGUJABB SPORT

Ehrlich, vagy Bergmann?

Aarons és Pitzl a női egyes világbajnokai

Cluj, február 8. (Az Uj Kelet tud.) Az asztaliteniszvilágbajnokság férfi egyes száma győztesének neve körül hirszolgálati zavar következett be. Amíg ugyanis a külföldi távirati irodák azt jelentették, hogy a férfiegyest Bergmann osztrákkal szemben Ehrlich lengyel nyerte 3:0 arányban, addig a belföldi hirszolgálati szervek azt közölték, hogy a férfiegyest Bergmann nyerte 3:2 arányban.

A pillanatnyi helyzet érdekességét csak fokozza, hogy a Nemzeti Sport hétfőn este ideérkezett számában a férfiegyes döntő csak részlegesen van meg. A budapesti sportújság lapzártág annyit tudott, hogy a döntőben Ehrlich 2:1-re vezet Bergmann ellen.

Természetesen a helyzet holnapra tisztázódik, amikor sajtó tudósításunk alapján közölhetjük a férfiegyes megafolhatóan győztesét.

A vegyespáros elődöntőiről egyébként tudósítunk a következő eredményeket jelenti: Kettnerova, Kolar—Adelstein, [Eros 27:25, 21:16, 21:14. Votrubkova, Vana—Fuller, Berendoom 21:14, 21:11, 17:21, 21:16. A döntőben a Votrubkova—Vana pár — mint már megírtuk — 21:18, 21:16, 21:9 arányban győzött a Kettnerova—Kolar pár ellen.

Ehrlich a világbajnok!

CLUJ, február 8. (Az Uj Kelet tud.) A késő esti órákban a férfiegyes világbajnoksággal kapcsolatban a Rador távirati iroda a következőket jelenti: Amint már közöltük, a férfiegyest Ehrlich nyerte. A hír megerősítését kértük és kaptuk.

A női egyesben két világbajnokot avattak

Bucuresti, február 8. A női egyes világbajnokságát Aarons USA és Pitzl nyerte. A különös döntésre azért került sor, mert a versenyzők túlépték a megállapított időt és a zsűri a versenyt az új szabály alapján beszüntette.

Amerika hódította el a férfipárost is

Bucuresti, február 8. A férfipáros világbajnokságát az amerikai McClure—Blatt pár nyerte.

Szombaton

GUGLIELMETTI

hangversenye az Operában

Műsoron: operáriák, dalok és bravurszerzemények. Jegyek korlátozott számban még kaphatók a főtéri kioszkban és az Operánál.